

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ**

**Кваліфікаційна робота
магістра**

**на тему ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЕТИМОЛОГІЇ ПОБУТОВОЇ
ЛЕКСИКИ В АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ ХУДОЖНІХ ТВОРАХ РІЗНИХ
ЧАСОВИХ ПЕРІОДІВ**

Виконала: студентка 2 курсу,
групи 8.0352-2а, з-а
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.04 Германські мови
та літератури (переклад включно),
перша – англійська
освітньо-професійної програми
Мова і література (англійська)
Лисенко Поліна Анатоліївна

Керівник к.ф.н., доц. Шевчук О. В.

Рецензент д.ф.н., доц. Веремчук Е. О.

Запоріжжя – 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет іноземної філології
Кафедра англійської філології та лінгводидактики
Освітній рівень магістр
Спеціальність 035 Філологія
Спеціалізація 035.041 Германські мови та література (переклад включно)
Освітньо-професійна програма Мова і література (англійська)

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. Завідувача кафедри
Надточій Н. О.

« _____ » _____ 2023 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА
ЛИСЕНКО ПОЛІНА АНАТОЛІЇВНА

1. Тема кваліфікаційної роботи магістра (проєкту) «Порівняльний аналіз етимології побутової лексики в англійськомовних художніх творах різних часових періодах»

Керівник кваліфікаційної роботи (проєкту) Шевчук Оксана Василівна, к.ф.н., доцент

затверджені наказом ЗНУ від «11» квітня 2023 року № 516-с

2. Строк подання студентом кваліфікаційної роботи (проєкту) 5 грудня 2023 р.

3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи (проєкту): теоретичні роботи присвячені проблемам внутрішньої форми мовних одиниць етимології, та проблемам періодизації англійської мови.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):1) проаналізувати різні точки зору на проблему періодизації історії англійської мови; 2) висвітлити лінгвальні та паралінгвальні фактори впливу на розвиток англійської мови; 3) визначити поняття «діахронічна лінгвосинергетика»; 4) з'ясувати зміст поняття «лексико-семантичне поле» та описати його структуру; 5) здійснити порівняльний аналіз побутової лексики в англійськомовних художніх творах різних часових періодів

5. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи (проєкту)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис і дата Завдання видав	Підпис і дата Завдання прийняв
Вступ	Шевчук О.В., к.ф.н., доц.	05.05.2023	05.05.2023
Розділ 1	Шевчук О.В., к.ф.н., доц.	15.06.2023	15.06.2023
Розділ 2	Шевчук О.В., к.ф.н., доц.	05.09.2023	05.09.2023
Висновки	Шевчук О.В., к.ф.н., доц.	15.10.2023	15.10.2023

6. Дата видачі завдання 05.05.2023

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ З.п	Назва етапів кваліфікаційної роботи Магістра	Строк виконання етапів роботи (проєкту)	Примітка
1.	Пошук наукових джерел з теми дослідження, їх аналіз	травень 2023	виконано
2.	Добір фактичного матеріалу	травень 2023	виконано
3.	Написання вступу	червень 2023	виконано
4.	Написання теоретичного розділу	липень 2023	виконано
5.	Написання практичного розділу	серпень 2023	виконано
6.	Формулювання висновків	вересень 2023	виконано
7.	Проходження нормоконтролю	грудень 2023	виконано
8.	Одержання відгуку та рецензії	грудень 2023	виконано
9.	Захист	грудень 2023	виконано

Автор несе персональну відповідальність за відсутність в роботі несанкціонованих текстових запозичень (академічного плагіату)

Магістрант

(підпис)

П. А. Лисенко

(ініціали та прізвище)

Керівник роботи

(підпис)

О. В. Шевчук

(ініціали та прізвище)

**Нормоконтроль
пройдено**

Нормоконтролер

(підпис)

Е. О. Веремчук

(ініціали та прізвище)

РЕФЕРАТ

Дипломна робота 85 стор., джерела 59

Об'єкт дослідження: є англійськомовні художні твори різних часових періодів.

Мета: здійснити порівняльний аналіз етимології побутової лексики та з'ясувати склад лексико-семантичного поля побутової лексики в англійськомовних художніх творах, які відносяться до різних часових періодів розвитку сучасної англійської мови.

Теоретико-методологічні засади: існує багато точок зору з приводу періодизації розвитку історії англійської мови, адже кожен науковець обґрунтовує свою точку зору згідно певних особливостей мовних змін. Проблему періодизації історії розвитку англійської мови дослідили такі наступні науковці: Суит Г., Ласло К., Кочерган М. П., Русанівський В. М, Домброван Т. І., Левицький В. В., Девдюк І. В., Денісова М. П., Євченко В. В., Верба Л. Г., Дмитрук Л. Л., Соловійова О. В., Павленко Л. Г., Панаськов А. В., Кучинський Б. В.

Отримані результати: лексико-семантичне поле побутової лексики у нашому дослідженні було поділено на певні лексико-семантичні групи: «Житло», «Господарські предмети», «Меблі», «Їжа та напої», «Кухонне обладнання», «Одяг», «Акcesуари», «Тварини». Проведений аналіз дослідження виявив, що найбільш уживаною лексико-семантичною групою є «Їжа та напої», тому ми відносимо її до ядерної зони. Лексико-семантична група «Меблі» напроти має найменшу кількість лексичних одиниць, тому вона заходиться на зоні периферії. Також, можна побачити, що у зв'язку зі швидким розвитком науки і техніки, різні поняття, які стосуються електроніки та електронних девайсів, все більш вживаються у повсякденному спілкуванні.

Ключові слова: *етимологія, порівняльний аналіз, лексико-семантичне поле*

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	4
ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1 ПРОБЛЕМА ПЕРІОДИЗАЦІЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ.....	9
1.1 Різні точки зору на проблему періодизації сучасної англійської мови.....	9
1.2 Вплив лінгвальних та паралінгвальних факторів на розвиток англійської мови.....	13
1.3 Діахронічна лінгвосинергетика як новий ракурс вивчення динамічної мовної системи.....	17
РОЗДІЛ 2 ДОСЛІДЖЕННЯ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОГО ПОЛЯ ПОБУТОВОЇ ЛЕКСИКИ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ.....	22
2.1 Визначення поняття «лексико-семантичне поле» та його структури.....	22
2.2 Структура лексико-семантичного поля побутової лексики.....	27
РОЗДІЛ 3 ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПОБУТОВОЇ ЛЕКСИКИ В АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ ХУДОЖНІХ ТВОРАХ ПРЕДСТАВНИКІВ РІЗНИХ ПЕРІОДІВ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	33
3.1 Основні положення методу порівняльного аналізу.....	33
3.2 ЛСП побутової лексики «Беовульфа» як художнього твору давньоанглійського періоду.....	35
3.3 ЛСП побутової лексики «Кентерберійських оповідань» як художнього твору середньоанглійського періоду.....	39
3.4 ЛСП побутової лексики «Ромео і Джульєтти» як художнього твору ранньонovoанглійського періоду.....	48
3.5 ЛСП побутової лексики «Робінзона Крузо» як художнього твору	

пізньоновоанглійського періоду.....	56
3.6 ЛСП побутової лексики «Загубленої» як художнього твору сучасноанглійського періоду.....	65
ВИСНОВКИ.....	79
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	81

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ЛСГ – лексико-семантична група

ЛСП – лексико-семантичне поле

ВСТУП

Розвиток навколишнього середовища, зокрема особливості історичного розвитку суспільства, постійно впливають на розвиток мови та змушують мовну систему пристосовуватись до нових умов існування. Історія Великої Британії наповнена такими подіями, як завоювання її іншими державами, співжиття з завойовниками та переможні морські походи англійського флоту, – все це лишило слід у лексичному складі англійської мови, її морфологічній будові, фонетичному складі.

Існує багато точок зору з приводу періодизації розвитку історії англійської мови, адже кожен науковець обґрунтовує свою точку зору згідно певних особливостей мовних змін. Проблему періодизації історії розвитку англійської мови дослідили такі наступні науковці: Г. Суит, К. Ласло, М. П. Кочерган, В. М. Русанівський, Т. І. Домброван, В. В. Левицький, І. В. Девдюк, М. П. Денісова, В. В. Євченко, Л. Г. Верба, Л. Л. Дмитрук, О. В. Соловйова, Л. Г. Павленко, А. В. Панаськов, Б. В. Кучинський.

Актуальність поданого дослідження полягає у спрямованості сучасних лінгвістичних студій на вивчення проблем, пов'язаних з розвитком мови, і в першу чергу, зі змінами в її словниковому складі, які стосуються побутової лексики. Аналіз даних питань уможливорює розуміння тенденцій розвитку мови взагалі та дає змогу зазирнути в її майбутнє, актуалізувати проблему «мова та суспільство». Збагачення словникового складу мови на різних етапах її розвитку свідчить про процес адаптації мовної системи до нових умов спілкування, що викликані змінами у суспільстві.

Наукова новизна полягає у спробі здійснити порівняльний аналіз художніх творів: «Беовульф» (автор невідомий), «Кентерберійські оповідання» (Джеффри Чосер), «Ромео і Джульєтта» (Вільям Шекспір), «Робінзон Крузо» (Даніель Дефо) та «Загублена» (Гіліян Флінн), які відносяться до різних часових періодів сучасної англійської мови; визначити

склад лексико-семантичного поля побутової лексики на матеріалі поданих творів.

Об'єктом дослідження є англійськомовні художні твори різних часових періодів.

Предметом дослідження є лексичні одиниці, які складають прошарок «побутова лексика» словникового складу в англійськомовних художніх творах різних часових періодів.

Мета роботи: здійснити порівняльний аналіз етимології побутової лексики та з'ясувати склад лексико-семантичного поля побутової лексики в англійськомовних художніх творах, які відносяться до різних часових періодів розвитку сучасної англійської мови.

Поставлена мета дослідження обумовила вирішення наступних **завдань:**

- проаналізувати різні точки зору мовознавців на проблему хронологічного розподілу історії англійської мови;
- висвітлити лінгвальні та паралінгвальні фактори впливу на розвиток історії англійської мови;
- охарактеризувати поняття «діахронічна лінгвосинергетика»;
- з'ясувати зміст поняття «лексико-семантичне поле», та описати його структуру;
- визначити складові лексико-семантичного поля «побутова лексика»;
- здійснити порівняльний аналіз побутової лексики в англійськомовних художніх творах, які відносяться до різних періодів розвитку сучасної англійської мови.

Матеріалом дослідження слугували 452 лексичні одиниці лексико-семантичного поля побутова лексика, відібраних із 5 художніх творів які відносяться до різних часових періодів сучасної англійської мови, а саме «Беовульф» (автор невідомий), «Кентерберійські оповідання» (Джеффри Чосер), «Ромео і Джульєтта» (Вільям Шекспір), «Робінзон Крузо» (Даніель Дефо) та «Загублена» (Гіліян Флінн).

Для досягнення поставленої мети в дослідженні було використані наступні **методи** : метод лінгвістичного спостереження та аналізу - для висвітлення різних точок зору на проблему періодизації сучасної англійської мови та з'ясування впливу лінгвальних та паралінгвальних факторів на розвиток англійської мови, описовий метод - для дослідження поняття «лексико-семантичне поле» та його структури в сучасній лінгвістиці, метод компонентного аналізу - для виявлення складових лексико-семантичного поля «побутова лексика», метод кількісного аналізу - для обчислення вживаності для обчислення вживаності складових лексико-семантичного поля «побутова лексика» на матеріалі художніх текстів різних часових періодів, метод порівняльного аналізу - для зіставлення вживаності складових лексико-семантичного поля «побутова лексика» на різних етапах розвитку англійської мови на матеріалі дослідження.

Накова новизна поданого дослідження полягає у здійсненні порівняльного аналізу англійськомовних художніх творів різних часових періодів розвитку англійської мови на поданому матеріалі дослідження, а також у визначенні складових лексико-семантичного поля «побутова лексика» та обрахуванні міри вживаності цих складових.

Теоретичне значення роботи визначається новими лінгвістичними даними щодо особливостей етимології побутової лексики в художніх текстах англійської літератури різних часових періодів, змін в структурі лексико-семантичного поля «побутова лексика», які були виявлені в процесі дослідження (діахронічний аспект).

Практична значущість дослідження полягає у можливості використання його результатів на заняттях з історії мови, лексикології, історії англійської літератури та курсу теоретичної граматики сучасної англійської мови. Отримані результати дають можливість порівняти сучасні лексичні елементи англійської мови з їх еквівалентами на ранніх етапах розвитку мови для того, щоб визначити закономірності розвитку

мови, дослідити зміни, що відбувались в ній та робити прогнозування з приводу того, які зміни можливо відбудуться.

Дослідження було апробовано, що знайшло відображення в наступній публікації:

Лисенко П. Лексичні засоби формування образу жінки в романі Луїзи Мей Олкотт «Маленькі жінки». *Збірник тез XIII Міжвишівської студентської науково-практичної конференції* (10 грудня 2021 р., м. Запоріжжя). Запоріжжя: ЗНУ, 2021. С.67–69.

Структура роботи: дослідження складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків та списку використаних джерел.

У першому розділі розглянуто теоретичні засади дослідження проблеми періодизації англійської мови, подаються загальні відомості про фактори мовних змін, визначення та опис поняття «діахронічна лінгвосинергетика».

У другому розділі увага приділяється визначенню поняття «лексико-семантичне поле» та його структурі взагалі, та лексико-семантичного поля побутової лексики зокрема..

Третій розділ містить порівняльний аналіз лексичних одиниць які відносяться до лексико-семантичного поля побутової лексики у художніх творах «Беовульф» (Автор невідомий), «Кентерберійські оповідання» (Джеффри Чосер), «Ромео і Джульєтта» (Вільям Шекспір), «Робінзон Крузо» (Даніель Дефо) та «Загублена» (Гіліян Флінн).

У висновках подано узагальнені результати проведеної роботи. Лексичні одиниці подані у контексті мовою оригіналу та мають переклад українською мовою.

Загальна кількість сторінок 85, кількість використаних джерел 59.

РОЗДІЛ 1

ПРОБЛЕМА ПЕРІОДИЗАЦІЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ

1.1 Різні точки зору на проблеми періодизації сучасної англійської мови

На сучасному етапі розвитку суспільства англійська мова є однією з найбільш поширених у світі. Англійська мова відноситься до Західногерманської групи індоєвропейської мовної сім'ї. Назва походить з говору Англів – представників німецьких племен, які вторглися до Англії протягом п'ятого століття. Розвиток історії англійської мови відбувається вже на протязі 1400 років.

Становлення мови являє собою безперервний процес який відбувається поступово. І якщо ми прагнемо зробити телескопічний погляд назад в розвиток мови, то нам потрібно звернутися до темпоральної системи відліку і лінгвістичних знахідок в їх історичному, літературному і соціальному оточенні.

Більшість дослідників англійської мови традиційно поділяють розвиток її історії на три періоди:

1) староанглійський період: V – XI ст., з часу вторгнення германських племен на Британські острови до завоювання Британії норманами (1066р.);

2) середньоанглійський період: XI – XV ст., до феодальної війни Червоної та Білої троянд (1455 – 1485 рр.) та введення книгодрукування в Англії (1476р.);

3) новоанглійський період: XVст. – наш час.

Дана періодизація є найбільш узагальненою і є зручною для вивчення письмових пам'яток англійської мови. Однак, слід зазначити, що ця система відображає більше екстралінгвістичні факти розвитку історії англійської

мови – події зовнішньої історії Англії, які вплинули як на політичні, так і на економічні формації.

Деякі дослідники розгалужують чотири та більше періодів розвитку англійської мови. Крішто Л. у своїй роботі “Introduction to the history of the English language” пропонує наступну періодизацію історії розвитку англійської мови:

1. Попередньо давньоанглійська (Pre-OldEnglish), датована 449 р. н.е., коли три германські племена, Англи, Сакси та Юти прибули до Британії з їхньої первісної батьківщини на півдні Скандинавії. Дослідник також зазначає, що даний період має таку назву, саме тому що немає прямих (письмових) доказів розвитку англійської мови.

2. Староанглійська (OldEnglish), датована приблизно 700, тому що з 8-го століття ми вже володіємо першими збереженими англійськими текстами.

3. Середньоанглійська (MiddleEnglish), від приблизно 1100 до приблизно 1500.

4. Рання сучасна англійська (EarlyModernEnglish), від приблизно 1500 до приблизно 1800.

5. Пізня сучасна англійська (LaterModernEnglish), з 1800 року по теперішній час [László Kristó, с. 7-8].

Варто зазначити, що автор часто обирає «круглі числа», наприклад, 1100 або 1500, для простоти. Такі дані легше запам'ятовувати, а також вони нагадують, що мова ніколи не змінюється за один день.

Таблиця 1.1

Періодизація англ. мови за Л. Кришто

I	Early OE (also: Pre-written OE)	c. 450 – 700	OLD ENGLISH
II	OE (also: Written OE)	c.700 – 1066	
III	Early ME	1066 – c. 1350	MIDDLE ENGLISH
IV	ME (also: Classical ME)	c.1350 – 1475	
V	Early NE.	1476 – c. 1660	EARLY NEW ENGLISH
VI	Normalization Period (also: Age of Correctness, Neo-Classical period)	c.1660 – c. 1800	NEW ENGLISH Also MODERN ENGLISH
VII	Late NE, or Mod E (including Present-day English)	c.1800...since1945...	

Перевагою даної періодизації є те, що Л.Кришто звернув увагу не тільки на соціально-історичні зміни у житті народу, але й на зміни, що відбувались саме у мові. Однак, з точки зору практичного використання цей поділ є не досить доцільним, тому що така велика кількість періодів ускладнює цілісне та системне сприйняття історії становлення та розвитку англійської мови як тривалого і безперервного процесу.

Не можна не згадати і про періодизацію Генрі Світа. Уперше канонічна таксономія Генрі Світа з'являється в його праці “*A New English Grammar*”, де він запропонував поділ англійської мови на три етапи на основі фонетичних (послаблення та втрата ненаголошених голосних звуків) та морфологічних (послаблення та втрата граматичних морфем) ознак мови:

- давньоанглійський період: «період повних закінчень» (напр., *mona, sunne, sunne, stanas*);

- середньоанглійський період: «період редукованих закінчень» (напр., *mone, sunne, sune, stones*);
- новоанглійський період: «період втрачених закінчень» (напр., *moon, sun, son, stones*) [Панаськов с. 112-113].

Продовжуючи дану періодизацію, Павленко Л. Г. розділяє Новоанглійський (новий період) на Ранньонovoанглійський та Пізньонovoанглійський [Павленко 2008, с. 5].

Таблиця 1.2.

Періодизація англ. мови за Павленко Л. Г.

Період	Дати	Лінгвістичні характеристики
Давньоанглійський	VII – XI ст.	Період повних закінчень: <i>whitan, suni</i>
Середньоанглійський	XII – XVст..	Період редукованих закінчень: <i>whitten, sone</i>
Новоанглійський		Період втрачених закінчень: <i>white, son</i>
Ранньонovoанглійський	XVI – XVIIст..	Відсутність мовної норми, швидкі темпи розвитку мови
Пізньонovoанглійський	XVIII – до сучасності	Наявність мовної норми

Слід зазначити, що хоча періодизація як Генрі Світа, так і Павленка Л. Г. оснований на морфологічних особливостях, вона є однобічною і не відображає, наприклад, зміни у словниковому складі мови та у побудові речень.

Отже, беручи до уваги всі точки зору щодо періодизації історії розвитку англійської мови, ми вважаємо що поділ Павленка Л. Г. на 5 періодів (найдавніший період, давній період, середній період, ранньонovoанглійський та пізньонovoанглійський які є складовими нового періоду) є найбільш доцільним. Однак, враховуючи те, що з давньоанглійського періоду не збереглися писемні пам'ятки, у зв'язку з темою нашої роботи ми будемо

робити дослідження 4 наступних періодів: давній період, середній період, ранньоновоанглійський та пізньоновоанглійський.

1.2 Вплив лінгвальних та паралінгвальних факторів на розвиток англійської мови

Справжнє розуміння мови неможливо без усвідомлення різноманітних змін, які мають місце в ній. Динамічні процеси мови можна простежити, розглядаючи її в історичній перспективі.

Мовні зміни відбуваються більш-менш поступово, без різких стрибків. Кожний наступний етап мовного спадкоємства зазнає лише часткові, відносно нечисленні зміни. Принципові перетворення являють собою сукупність багатьох невеликих зрушень, які відбуваюлися протягом значного проміжку часу. Кожний окремих етап вносив до мовної системи тільки непомітні або мало помітні зміни.

Крішто Л. зазначає, що на розвиток історії мови впливають лінгвальні та паралінгвальні фактори. Лінгвальні фактори описують саме зміни у мові, наприклад: зміна вимови, граматики та словникового запасу. Екстралінгвістичні фактори стосуються обставин які спричинені зовнішнім впливом: це включає в себе соціальні, культурні чи політичні події, які впливають на носіїв мови [László Kristó, с. 6].

Багато з дослідників підтримують ідею того, що всі зміни в мові обумовлені екстралінгвістичними причинами. Така концепція може пояснюватися тим, що її прихильники, визнаючи можливість виявлення певних внутрішніх причин розвитку мови, в той же час вважають, що навіть за цими внутрішніми факторами стоять екстралінгвістичні чинники.

До зовнішніх причин можна віднести сукупність різноманітних імпульсів, які впливають на мову з зовнішнього середовища. Перш за все - це

особливості історичного розвитку суспільства, переселення і міграції, об'єднання і розпад мовних колективів, зміни форм спілкування, прогрес культури і техніки.

Отже можна визначити, що найпотужнішим фактором зовнішнього впливу є прогрес людського суспільства. Хоча, слід зазначити, що немає прямолінійної залежності розвитку мови від історичного розвитку суспільства. Ця залежність є опосередкованою.

Однак є й дослідники, які вважають, що в будь-яких змінах мови все викликається виключно внутрішніми причинами. Прихильники такої ідеї кажуть що, всі екстралінгвістичні імпульси, можливо, і мають місце, але не повинні розглядатися з точки зору лінгвістики. «Як тільки ми залишаємо мову *sensu stricto* і апелюємо до позамовних чинників, ми втрачаємо чіткі межі поля лінгвістичного дослідження. Мабуть, сфера лінгвістичного пояснення повинна бути обмежена саме лінгвістичним аспектом розглянутої зміни, тобто дійсним станом системи до і після зміни. Тобто, стимулом розвитку мови є не тільки мінливість історичного середовища. Зміни в мові відбуваються також через необхідність перебудови самого мовного механізму [Денисова 2015, с. 62-63].

До внутрішніх факторів мовних змін можна віднести різні імпульси, які виникають завдяки постійній тенденції до вдосконалення існуючої системи мови. Наприклад, це тенденції, спрямовані на пристосування мовного механізму до фізіологічних особливостей людського організму, тенденції, обумовлені необхідністю поліпшення самого мовного механізму, тенденції, викликані необхідністю збереження мови в стані комунікативної придатності та інші.

Головною відмінністю внутрішніх причин мовних змін від зовнішніх є у тому, що внутрішні причини не обмежені часом, тоді як дія будь-якого зовнішнього імпульсу відбувається у певний історичний момент. З такої точки зору внутрішні причини постають панхронічними. Адже можливе

ствердження, що такі причини діяли у всіх існуючих, але вже зниклих мовах, діють в мовах сьогодення та будуть діяти в мовах майбутнього.

Беручи до уваги різні погляди з цього питання, варто також зазначити ідею з приводу того, що розвиток мови має двосторонню залежність від чинників як зовнішніх, так і внутрішніх. Віднесення тієї чи іншої причини до однієї із зазначених категорій не завжди легко дається, адже більш ретельне дослідження може виявити, що фактором певної мовної зміни може бути зв'язана послідовність причин одного порядку, або, навпаки, складне поєднання багатьох причин різного порядку. Однак зазвичай основна причина виступає більш-менш чітко, адже саме вона створює імпульс який в подальшому впливає на зміну мовної системи.

Виходячи з того, що розвиток мови залежить як від зовнішніх чинників, так і від внутрішніх, варто звернути увагу на те, які ж саме зміни відбувалися в історії розвитку англійської мови.

Староанглійський період V – IXст. ознаменован переселенням племен англів, саксів і ютів на територію Британії, зародженням феодалних стосунків, виникненням окремих королівств та формуванням місцевих діалектів. Виділяють чотири головні діалекти: кентський, мерсійський, нортумбрійський та вессекський. Західносаксонський діалект (вессекський) стає тогочасним койне у письмовому вигляді, що пов'язане з посиленням політичної та культурної значущості королівства Вессекс. У 597 році починається загальна християнізація Британії через вплив Римської церкви, і до початку 700 р. н.е. більша частина населення сповідувала християнство. Створюється перший переклад Євангеліє з латини на англосаксонську мову (автор – Беда Високоповажний). Характеризуючи мову цього періоду слід зазначити, розвинену систему голосних, дифтонгів, палаталізацію приголосних, вільний порядок слів. Що стосується граматики, то староанглійська була флективною або «синтетичною» мовою з добре розвиненою системою морфологічних категорій [Кришто 2003].

У 878 р. та 1066 р. відбуваються завоювання англосаксонських земель датчанами та норманами. Процес феодалізації посилюється і норманський діалект французької мови стає офіційною мовою Англії та особливо мовою правлячого класу, англійській мові на той час відводиться роль просторіччя. Вважається, що саме під впливом скандинавських діалектів відбувається руйнація морфології англійської мови. Серед мовних змін можна зазначити, поступовий перехід від флективної до аналітичної будови. Занепад голосного і ненаголошеній позиції в кінці слова і «Великий зсув голосних» - систематична зміна голосних у наголошених складах [Algeo 2010].

Події 1455 – 1485 рр. ознаменовані війною Червоної та Білої Троянд, яка встановлює абсолютну монархію Тюдорів. Завдяки економічним і політичним подіям Лондон стає осередком торгівлі ремісничого виробництва. спілкування населення з різних регіонів країни вплинуло на створення особливого лондонського діалекту. Високий темп розвитку мови створює проблему стандартизації мови [Vaugh 2002].

Саме тому період з 16 по 19 століття називають епохою нормалізації чи стандартизації. У 1776 Вільям Кенкстон запровадив книгодрукування в Англії. Почалось закріплення та поширення норми через освіту і писемність. Відбуваються відповідні зміни у мовній системі, такі як, завершення формування нових граматичних категорій і форм дієслова, уніфікація системи відмінювання, структури речення і синтаксичних зв'язків між його компонентами.

18 століття – період виправлення вимови. Завершення зсуву голосних призвело до стабілізації вимови. Удосконалення аналітичної будови, відношення між повнозначними словами в реченні виражається за допомогою сталого порядку слів. Протягом 18 ст. літературна англійська мова диференціюється на окремі стилі.

У кінці 18 – початку 19 століття – із розвитком монополітичного капіталізму, англійська мова поширює свою територію за межі Британських островів. Відбувається колоніальна експансія в Америку, Азію, Африку,

Австралію [Мосейчук] 19-20 ст. характеризується збільшенням словникового запасу, через стрімкий розвиток технологій, науки, культури. 20 ст. – період змішування діалектів. З'являються поняття StandardEnglish, Received English, які поширюються через пресу, радіо, кіно і телебачення. Англійська мова поширилася на всіх населених континентах.

Багато досліджень присвячено факторам мовних змін в англійській мові. Деякі з них описують розвиток історії англійської мови розглядаючи лише екстралінгвістичні причини, інші за мету ставлять описати вплив саме вплив внутрішніх факторів.

1.3 Діахронічна лінгвосинергетика як новий ракурс вивчення динамічної мовної системи

Друга половина 20 ст. ознаменувала зародження і формування нового міждисциплінарного напрямку, який був найменований фізиком-теоретиком Г. Хакеном як «синергетика» (від гр. *synergeia* спільна дія, взаємодія). «Синергетика займається вивченням систем, що складаються з багатьох підсистем різної природи, таких, як електрони, атоми, молекули, клітини, нейрони, механічні елементи, фотони, органи, тварини і навіть люди» [Хакен 1985, с. 19].

Основа синергетики була закладена і розроблена І.Пригожиним у своїй теорії нестабільності де він відобразив розуміння природи і сутності світу як відкритої, нелінійної, багатоваріативної системи, здатної до самоорганізації та саморозвитку [Єнікеева 2010, с. 217].

Саме тому, можна зазначити, що об'єктом синергетики є складні відкриті динамічні системи, а предметом дослідження – закономірності виникнення, самоорганізації та функціонування даних систем у критичний момент. Серед категорійного апарату синергетики можна визначити такі

поняття: нелінійність, нерівноважність, порядок, хаос, біфуркація, флуктуація, аттрактор, фрактал, самоорганізація складних систем та інші.

За Селівановою О. О. «самоорганізація – це здатність системи достабілізації деяких параметрів шляхом спрямованої впорядкованості її структури й функцій із метою протистояння ентропійним чинникам середовища; біфуркація – місце, де відбувається розгалуження шляхів еволюції системи; флуктуація – випадковості, ознаки хаосу, які перебувають у точках біфуркації можуть визначити зміни системи у відповідному доміантному напрямку; аттрактор – це внутрішня тенденція до відносно стабільного стану системи» [Селіванова 2008, с. 34].

З приводу флуктуацій також висловлювали думку і такі дослідники як Єнікєєва С. М. : «У синергетиці під флуктуацією розуміють випадкові відхилення миттєвих значень величин від їх середніх значень, тобто від стану рівноваги» [Єнікєєва 2014, с. 48]. «Флуктуації можуть призвести систему до спрямованих змін, до виникнення нових, відносно стійких структур, а не просто до попереднього стану рівноваги. Якщо флуктуація є недостатньо великою, то система повернеться до попередньої рівноважної структури», - наголошують дослідники [Єнікєєва 2002, с. 24].

І хоча основні принципи синергетики або теорії самоорганізації були розроблені під час дослідження фізичних явищ, у наш час даний напрям має трансдисциплінарний характер. Наприклад, ідеї синергетики стали дуже поширені у вітчизняному мовознавстві і спричинили виникнення нової галузі відомої як лінгвосинергетика або синергетична лінгвістика. Застосовуючи категорійний апарат синергетики вчені досліджують такі проблеми як: синергетика тексту (Белоусов К. І., Глазунова О. І., Моєєєва І. Ю., Москальчук Г. Г.), дискурс (Алефіренко М. Ф., Муратова О. Ю., Піхтовнікова Л. С., Пономаренко Є. В.), проблеми синергетики перекладу (Кушніна Л. В.), синергетика мовленнєвих деціацій (Пашковський В. Е., Піотровська В. Р., Піотровський Р. Г.), ідіотекст (Семенець О. О.), словотвір

(Єнікєєва С. М.) та проблеми діахронічної лінгвосинергетики (Домброван Т. І.)

З точки зору синергетики мовна система постає як складна, відкрита, нелінійна, еволюційна, функціонування якої спричинено взаємодією власних підсистем і взаємної детермінованості інших зовнішніх систем середовища (етносу, його культури, свідомості, соціуму). Мовна система є нестійкою, нестабільною, тобто перебуває у стані більшої чи меншої рівноваги, та має механізми регуляції, які забезпечують динаміку, самоорганізацію та збереження цієї системи [Селиванова 2008, с. 34].

Безсумнівно, звернення до синергетики у процесі дослідження розвитку мовної системи викликано тим, що мова за своєю організацією, принципами функціонування та особливостями розвитку постає класичним прикладом синергетичної системи, адже вона «Складається з ієрархічно організованих макро- та мікросистем, які характеризуються нерівноважністю – станом, далеким від абсолютної стабільності та незмінності, відкритістю – здатністю обмінюватися з довкіллям речовиною, енергією та інформацією, нелінійністю – розвитком системи під впливом багатьох факторів, що часто знаходяться у складній взаємодії між собою і визначають імовірні шляхи її еволюції» [Єнікєєва 2007, с. 1].

Як зазначалось раніше, розвиток мови – це безперервний процес, який у значній мірі знаходиться у взаємодії із навколишнім середовищем. Мова завжди адаптується до мінливих умов існування та вимушена постійно шукати більш стійкі нові стани, завдяки постійному впливу зовнішнього середовища. Даний вплив породжує флуктуації в мовній системі, які підштовхують систему до виходу на новий атрактор – новий стан відносної рівноваги. Однак, незважаючи на свою відкритість, рухомість та нерівноважність, мова все ж таки прагне до самозбереження за своєю консервативною природою.

Саме тому еволюція мовної системи і може розглядатися як альтернатива станів її існування. Розвиток мови являє собою перехід від одного стану

відносної рівноваги до іншого, більш підлаштованого, пристосованого до нових умов існування. Таким чином, через неоминучість точок біфуркацій та стадій хаосу система знаходить шлях до нового атрактора, задля підпорядкування її устрою на невизначений час. Цей процес змін буде завжди повторюватись, адже мова являє собою відкриту, динамічну та нестабільну систему.

Слід зазначити, що розвиток мови являє – це складний процес, підсистеми якого розвиваються у різному темпі. Саме тому для опису мовних змін варто вказати концепцію темпосвітів, яка з погляду синергетики переосмислює такі поняття як: матерія, простір, час, інформація та еволюція.

Кажучи інакше, мова являє собою темпоральну ієрархію, є сукупністю різних темпосвітів, у яких компоненти різного масштабу співіснують один з одним. Всі одиниці та підсистеми мови змінюються у часі, відрізняються лише темпи або інтенсивність цих змін. Наприклад, фонетичні одиниці підпадають під найвищий темп змін, тобі як синтаксичні структури змінюються набагато повільніше [Домброван 2013, с. 29]. Темп змін, які відбуваються на різних рівнях ієрархічної мовної системи, обернено пропорційний «розміру» членованої одиниці: чим менше одиниця, тим більше вона схильна до змін, і навпаки [Домброван 2012, с. 36].

Згідно з поділом на традиційну дихотомію: синхронія – діяхронія, Домброван Т. І. виділяє синхронічну та діяхронічну лінгвосинергетику. Дослідниця визначає їх як «знання ушир», тобто «Знання сучасного стану досліджуваної системи або її фрагмента» та «знання вглиб», а саме «Проникнення в історію становлення та змін системи, вияв закономірностей організації, пояснення «поведінки» на тому чи іншому етапі існування, окреслення тенденцій можливих шляхів розвитку на майбутнє».

Синхронія постає як процес вивчення мови в стані рухової рівноваги, а діяхронія - в стані фазового переходу, що спричинює подальші зміни в організації та функціонуванні мови. Таким чином, діяхронія постає як парадигма синхронічних зрізів різних часових проміжків.

Об'єктом дослідження діахронічної лінгвосинергетики є перехідні явища у мові, мовна система у критичний момент. За допомогою діахронічної лінгвосинергетики, ми можемо дослідити процеси, що передують точці біфуркації та відбуваються в ній самій, подальший вибір атрактора, та ті фактори, що спричинюють різномасштабні флуктуації. Тобто, вивчення факторів альтернативних змін системи, яка знаходиться в критичному стані, відкриває можливості для прогнозування подальших шляхів розвитку мовної системи [Домброван 2014, с. 86].

«Основна мета діахронічної лінгвосинергетики полягає в осмисленні станів становлення, у виявленні механізмів внутрішньосистемної реструктуризації з урахуванням зовнішніх факторів впливу, а також у моделюванні еволюції конкретної мовної системи з прогнозуванням варіантів її майбутньої зміни» [Домброван 2014, с. 28-29].

Враховуючи все вище сказане, можна зазначити, що традиційний підхід до опису історії мови являє собою аналіз послідовних синхронічних етапів мовної системи, з констатацією змін, які відбулися саме у той чи інший період. У той час, як діахронічна лінгвосинергетика доповнює традиційну історію мови новим ракурсом дослідження мовної системи, а також пропонує новий для традиційної історії мови понятійний інструментарій.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОГО ПОЛЯ ПОБУТОВОЇ ЛЕКСИКИ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

2.1 Визначення поняття «лексико-семантичне поле» та його структури

Зазначаючи те, що мова є ієрархічно організованою структурою, що складається з макро- та мікросистем, доречним буде застосування системного підходу до її вивчення. Становлення поняття системи пов'язано з виникненням так званої теорії поля. Спочатку «поле» є поняттям, застосованим у фізиці, який описує умови розташування певного об'єкта, наприклад, електричного поля, магнітного поля і гравітаційного поля, що окремо показує принципи розташування електрики, магнію і гравітації в певному просторі. Пізніше ця концепція була застосована в лінгвістиці для опису взаємозв'язків між різними словами. Поступово з'являється новий лінгвістичний підхід, а саме теорія семантичного поля [GaoC, XuB 2013, p. 2030].

Розвиток семантичної теорії поля впливає з праць німецьких та швейцарських дослідників першої половини ХХ століття, зокрема: Г. Іпсен (1924); Й. Трір (1934); і В. Порціг (1934). Різні вчені писали про закономірності семантичних зв'язків між мовними одиницями та систематичність лексикону. Однак, витоки цієї теорії, беруть початок ще з середини ХІХ ст. згідно ідей Гумбольдта (1836) і Соссюра (1916).

Уперше термін «поле» ввели до семасіології німецькі мовознавці Г. Іпсен та Й. Трір. Саме Тріра вважають одним із найважливіших і впливових німецьких вчених.

Зазначені вище дослідники, використовували термін «поле» з різних точок зору. Наприклад, Трір використовує термін «поняттєві поля», Г. Іпсен «лексико-граматичні поля», а В. Порціг – «лексико-синтаксичні поля».

За Тріром: “The accuracy of understanding of an individual word depends on the spiritual presence of the whole context and its particular structure. [...] Words are senseless if the hearer lacks the contrast words from the same conceptual field” [Grzegorz, с. 189].

Слідуючи ідеям Тріра, лексема сама по собі не має сенсу, але набуває її лише через опозицію, яку вона має з сусідніми лексемами у певній мозаїці.

“The fact that a word within a field is surrounded by neighbours with a specific position gives it its conceptual specificity; because this specificity derives from its demarcation with regard to its neighbours. The exact position in which it is placed as a small stone in the grand mosaic of signs decides on its value, it determines which part exactly from the global mass of the cognitive representation under consideration it carves out and represents symbolically” [Дирк, с. 54].

Можна відзначити, що термінологія теорії лексичного поля є відносно нестабільною. Зазвичай, поняття лексичне поле та семантичне поле можуть розглядаються як синоніми, але деякі автори визначили чіткі показання серед цих елементів.

Наприклад, за Лайонзом [Lyons 1977, с. 253]: концептуальне поле – це структура понять на семантичному рівні, тобто структурована концептуальна область, а лексичне поле - сукупність лексичних одиниць, що охоплює певне концептуальне поле.

О. Селіванова пояснює що, у плані вираження основною одиницею дослідження є лексема [Селіванова 2006]. З боку плану змісту, вивчення лексико-семантичного поля відбувається на рівні семем. Об'єктом дослідження стають семантичні категорії, елементарні одиниці смислу та їх комбінації.

У термінах Тріра лексичні поля відрізняються від концептуальних полів. Лексичне поле охоплює концептуальне поле. Всі лексеми мають однакове

значення у структуруванні поля. Лексичне поле складається з парадигматично пов'язаних лексем, з загальною унікальною концептуальною базою [Acquaviva 2017, p. 4].

Лексичне поле (семантичне поле, лексичне слово-група) - набір слів з ідентифікованими семантичними спорідненостями [Finegan 2004, p. 164]. Семантичні поля – це тісно пов'язані сектори лексики, кожен з яких характеризується загальним концептом (поняттям) [Ginzburg 2006, p. 51]. Лексичні поля - це високоорганізовані та інтегровані концептуальні сфери, чії елементи взаємно обмежують один одного і отримують своє значення від системи в цілому [Ginzburg 2006, p. 41]. Таким чином, слова можуть бути віднесені до певних наборів відповідно до їх значення.

В даний час в лінгвістичному енциклопедичному словнику (ЛЕС) дається таке визначення поля: «Поле - сукупність мовних одиниць, об'єднаних спільністю змісту (іноді також спільністю формальних показників) і відображають понятійну, предметну чи функціональну схожість позначуваних явищ» [ЛЭС 1990, с. 380]. Лексико-семантичне поле є групою слів зі спільною гіперсемою, тобто єдиним (інтегральним) значенням для усієї групи [Кочерган 2004, с. 305].

Ідеї Тріра підтримує і Русанівський, він зазначає, що лексико-семантичні поля характеризуються зв'язком слів або їх окремих значень, системним характером цих зв'язків, що забезпечує безперервність смислового простору. Кожне поле – це своєрідна мозаїка слів, де кожне окреме слово має певне місце в лексико-семантичному просторі. Ця мозаїка не збігається в різних мовах, бо кожна мова по-своєму членує об'єктивний світ. Національна специфіка лексико-семантичних полів виявляється в кількості наявних у полі слів і в характері опозиції між компонентами поля [Русанівський 2008].

Як було зазначено вище, лексико-семантичне поле – це в певний спосіб організована сукупність лексичних одиниць або їх лексико-семантичних варіантів, що належать до різних частин мови й представлені лексико-

граматичними класами, об'єднані спільністю вираження одного поняття і мають польову організацію.

Слід з'ясувати і властивості лексико-семантичного поля: в основі його структури - принцип групування неоднорідних мовних явищ, поле базується на взаємозв'язках елементів, являє собою систему з певною структурою (ядро та периферія) [Кочерган 2007, с. 53].

Елементи полів взаємопов'язані та упорядковані у певну ієрархію. Відсутні чіткі межі, незамкненість і, відповідно, взаємозв'язок з іншими полями, членів поля здатні притягувати до себе інші елементи або бути притягнутими елементами інших груп (так звана атракція), наявність лакун, асиметричність побудови, автономність, самостійність у лексикосемантичній системі, специфічність у різних мовах [цит. за: Кочерган 2007, с. 55].

В сучасному мовознавстві лексико-семантичне поле визначається як парадигмальне об'єднання лексичних одиниць певної частини мови за спільністю інтегрального компонента значення або ж архісеми [Селиванова 2006]

Структура ЛСП складається з ядра, центральної, медіальної та периферійної зон. До ядерних сем відносять найбільш постійні і яскраво виражені ознаки предмета, а до периферійних – «менш суттєві, частіше непостійні або ймовірнісні ознаки, які не є для об'єкта найменування основними», однак які створюють «образність і експресивність слововживання», виступають «основою утворення переносних значень», розширюють «номінативні можливості слова» [Маклакова 2013, с. 68].

О. Селіванова розглядає лексико-семантичне поле як парадигматичне об'єднання лексичних одиниць певної частини мови за спільністю інтегрального компонента значення (архісеми). Вона зазначає, що зазвичай периферійна зона значно перевищує ядерну за кількістю елементів. Лексико-семантичне поле включає ядро, до якого входять найбільш уживані слова з яскравим інтегральним значенням, та периферію, елементи якого є менш частотними за вживанням та менш стилістично забарвленими [Селиванова

2006, с. 282]. Дослідниця вважає, що складники лексико - семантичного поля відображають понятійну, предметну або функціональну подібність позначених ними явищ, що є дискусійним і залежить від методології дослідження [Селиванова 2006, с. 565].

Вчені намагаються визначити, хоч і дещо нечітко, поняття семантичного поля і те, як його можна відрізнити від лексичного поля. Оскільки «семантичне поле» є лише лексичною категорією, то воно ідентичне терміну «лексичне поле» [Lyons 1977, р. 268].

Ядерні семи – лінгвістично та психологічно реальні компоненти значення. Вони можуть актуалізуватися в мовленні та складати актуальний смисл знака, виявляючись комунікативно релевантними для мовців і реалізуючись в різних контекстах використання слова.

Ядро характеризується максимальною концентрацією полетвірних ознак. Перехід від ядра до периферії відбувається поступово, при цьому по мірі віддалення від ядра відбувається послаблення інтенсивності або навіть зникнення частини полетвірних ознак [Цобенко 2014, с. 193]. Одним із критеріїв виділення ядра та периферії є критерій частотності вжитку конститuentів лексико-семантичного поля у мовленні. Крім критерію частотності вживання, ядерно-периферійні елементи будь якого поля можуть бути виділеними на основі врахування їх семантичного змісту та багатозначності.

Варто також зазначити, що лексико-семантичне поле може бути поділене на декілька лексико-семантичних груп, які у свою чергу діляться на лексико-семантичні підгрупи. На жаль, загальноприйнятої дефініції лексико-семантичної групи (ЛСГ) у лінгвістиці поки що немає. Наприклад, ЛСГ визначають як «сукупність слів, що мають близькі й ідентичні значення з різними відтінками, диференційними ознаками (синоніми)» [Нижегородцева-Кириченко 2000, с. 243]; як «будь-який семантичний клас слів (лексем), об'єднаних хоча б однією загальною лексичною парадигматичною семою чи хоч одним спільним семантичним множитком; як об'єднання значень слів,

що включають конкретні поняття, які відрізняються ступенем вияву якості, ознаки, дії і протиставляються якостями ознаки, дії предмета, явища» [Безпояско 2001, с. 110].

Таким чином, лексико-семантичне поле є ієрархічною системою відображення певної сфери в мові, пов'язаною родовим значенням. Центром семантичного поля є архісема (родова сема), самі ж елементи одного поля об'єднуються та розрізняються за допомогою інтегральних та диференціальних сем.

2.2 Структура лексико-семантичного поля побутової лексики

Побутова лексика – це лексика, до складу якої входять слова, що називають предмети та явища, поширені в побуті всіх груп населення. Як зазначають дослідники, до побутової лексики належать назви житла, меблів, господарських предметів, одягу та взуття, їжі й напоїв, посуду та кухонного начиння, свійських тварин і птахів, знарядь праці, трудових процесів і дій, назви звичаїв, обрядів, ігор, розваг та ін. [Укр. мова Енциклопедія 2004, с. 493].

Закономірно, що основу побутової лексики складають загальноживані слова, якими люди послуговуються в повсякденному житті. Лінгвісти вважають, що побутова лексика найближче стоїть до загальноживаної, але відрізняється специфічним побутовізмом [Мацько 2003, с. 43].

Варто також зазначити, що ця категорія лексики дуже змінна, оскільки зі зміною побуту змінюються й пов'язані з ним реалії [Пономарів 2003, с. 105]. Частиною розмовної лексики є розмовно-побутова лексика, куди входять слова, що обслуговують побут – назви їжі, одягу, будівель та їхніх частин, хатнього начиння. Ця категорія лексики дуже змінна, бо міняється побут – міняються й пов'язані з ним реалії.

Н. Бабич уживає термін «специфічна побутова лексика», зазначаючи, що це лексика, яка характерна для певної історичної доби, тієї чи іншої соціальної групи і яка має особливий колорит історичного минулого (архаїчна побутова лексика) або сучасного життя (сучасна побутова лексика). Авторка зауважує, що в цій лексиці відбивається життя й побут людей як представників тієї чи іншої соціальної групи суспільства на певному етапі його історичного розвитку і що ця група лексики переважає в жанрах розмовного стилю, звідки проникає в художній стиль [Бабич 2003, с. 55].

На думку С. Бибик, побутова, або розмовно-побутова лексика, – це загальноповживані слова, що в реальному спілкуванні є стилістично нейтральними [Бибик 2003, с. 1].

Особливий статус побутової лексики (загальноповживаних слів, що називають предмети і явища в побуті всіх груп населення) визначає те, що вона не маркується у словниках так, як зазначалося вище, однак при цьому становить основу елементарного словника людини в її повсякденному невимушеному, неофіційному спілкуванні, зокрема в тому, який номінують поняттям «розмовний стиль літературної мови» [Бибик 2011, с. 64].

З метою здійснення аналізу ЛСП побутової лексики художніх творів різних часових періодів англійської мови, ми вважаємо доцільним дослідити наступні ЛСГ: Житло, Господарські предмети, Меблі, Їжа та напої, Кухонне обладнання, Одяг, Аксесуари, Тварини.

Кожна ЛСГ була розподілена на менш дрібні складові, тобто лексико-семантичні підгрупи. Наприклад, ЛСГ «Житло» було розподілено на наступні підгрупи: «Частини будинку» та «Частини кімнати».

ЛСГ «Житло» вміщує наступні лексичні одиниці: *apartment* - квартира, *balcony* - балкон, *bathroom* - ванна кімната, *bedroom* - спальня, *chamber* – кімната, *diningroom*- їдальня, *door* - двері, *entrance* - вхід, *fire* - вогонь, *floor* - підлога, *garage* - гараж, *hallway* - коридор, *house* – дім, *kitchen* - кухня, *light* - світло, *livingroom*- вітальня, *roof* - дах, *room* - кімната, *toilet* - туалет, *wall* - стіна, *window* – вікно, *yard* – двір.

Частини будинку: *apartment* - квартира, *balcony* - балкон, *bathroom* - ванна кімната, *bedroom*- спальня, *diningroom*- їдальня, *house* – дім, *kitchen*-кухня, *livingroom*- вітальня, *toilet* - туалет, *roof*- дах, *yard* - двір.

Частини кімнати: *chamber* – кімната, *door* - двері, *entrance* - вхід, *fire* - вогонь, *floor* - підлога, *garage* - гараж, *hallway* - коридор, *light* - світло, *room*-кімната, *wall*- стіна, *window* - вікно.

ЛСГ «Господарські предмети» було розподілено на наступні підгрупи: «Предмети інтер'єру» та «Предмети домашнього вжитку».

ЛСГ «Господарські предмети» вміщує наступні лексичні одиниці: *blanket* - ковдра, *blinds* - жалюзі, *books* - книжки, *box* - коробка, *bucket* - відро, *candle* - свічка, *carpet* - килим, *clock* - годинник, *curtain* - занавіска, *cushion* - подушка, *mirror* - дзеркало, *lamp* - лампа, *lighter* - запальничка, *paper* - бумага, *pen* – ручка, *pencil* - олівець, *pillow* - подушка, *pillowcase* - наволочка, *rug* - килимок, *torch* - факел, *towel* - рушник, *vase* – ваза, *wax* - віск.

Предмети інтер'єру: *blinds* - жалюзі, *candle* - свічка, *carpet* - килим, *clock* - годинник, *curtain* - занавіска, *mirror* - дзеркало, *lamp* - лампа, *rug* - килимок, *torch* - факел, *vase* - ваза.

Предмети домашнього вжитку: *blanket* - ковдра, *books* - книжки, *box* - коробка, *bucket* - відро, *cushion* - подушка, *lighter* - запальничка, *paper* - бумага, *pen*– ручка, *pencil*- олівець, *pillow* - подушка, *pillowcase* - наволочка, *towel* - рушник, *wax* - віск.

ЛСГ «Меблі» було розподілено на наступні підгрупи: «Для відпочинку», «Для зберігання» та «Обладнання ванної кімнати».

ЛСГ «Меблі» вміщує наступні лексичні одиниці: *armchair* - крісло, *bed* - ліжка, *bath* - ванна, *chair* - стілець, *cupboard* - шафа, сервант, *desk* - письмовий стіл, *mattress* - матрац, *ottoman* - тахта, *sink* - мийка, *sofa* - диван, *stool* - табурет, *shelves* – полиці, *shower* - душ, *table* – стіл, *washingmachine* - пральна машина.

Для відпочинку: *armchair* - крісло, *bed* - ліжка, *chair* - стілець, *mattress* - матрац, *ottoman* - тахта, *sofa* - диван, *stool* – табурет.

Для зберігання: *cupboard* - шафа, сервант, *desk* - письмовий стіл, *shelves* – полиці, *table* – стіл.

Обладнання ванної кімнати: *bath* - ванна, *sink* - мийка, *shower* - душ, *washingmachine* - пральна машина.

ЛСГ «**Їжа та напої**» було розподілено на наступні підгрупи: «Випічка та солодощі», «Крупи», «Продукти тваринного походження», «Спеції та приправи», «Фрукти» та «Напої».

ЛСГ «**Їжа та напої**» вміщує наступні лексичні одиниці: *apple* - яблуко, *bacon* - бекон, *barley* - ячмінь, *beef* - яловичина, *bread* - хліб, *butter* - масло, *cake* - торт, пиріг, *cocoa* - какао, *corn* - кукурудза, *cheese* - сир, *chicken* - курча, *chocolate* - шоколад, *egg* - яйце, *flesh* - плоть, м'ясо, *grape* - виноград, *honey* - мед, *lamb* - баранина, *lemon* - лимон, *lime* - лайм, *marzipan* - марципан, *melon* - диня, *nut* - горіх, *pie* - пиріг, *pear* - груша, *pie* - пиріг, *pomegranate* - гранат, *raisin* - родзинка, *rice* - рис, *salt* - сіль, *sauce* - соус, *tart* - тарт, пиріг, *wheat* - пшениця.

Випічка та солодощі: *bread* - хліб, *butter* - масло, *cake* - торт, пиріг, *cocoa* - какао, *chocolate* - шоколад, *honey* - мед, *nut* - горіх, *pie* - пиріг, *tart* - тарт, пиріг.

Крупи: *barley* - ячмінь, *rice* - рис, *wheat* - пшениця.

Продукти тваринного походження: *bacon* - бекон, *beef* - яловичина, *chicken* - курча, *flesh* - плоть, м'ясо, *lamb* – баранина.

Спеції та приправи: *corn* – кукурудза.

Фрукти: *apple* - яблуко, *grape* - виноград, *lemon* - лимон, *lime* - лайм, *melon* - диня, *pear* - груша, *pomegranate* - гранат, *raisin* – родзинка.

Напої: *ale* – ель, *beer* - пиво, *cider* - сидр, яблучне вино, *coffee* - кава, *mead* – медовуха, *milk* - молоко, *water* - вода, *wine* - вино.

ЛСГ «**Кухонне обладнання**» було розподілено на наступні підгрупи: «Кухонні прилади» та «Кухонне начиння».

ЛСГ «**Кухонне обладнання**» вміщує наступні лексичні одиниці: *basket* - кошик, *bowl* - чаша, *cauldron* - казан, *cup* - чашка, *dishwasher* - посудомийна

машина, *dish* – блюдо, посуд, *fork* - виделка, *fridge* - холодильник, *freezer* - морозильна камера, *jar* - банка, *jug* - глечик, кухоль, *kettle* - чайник, *knife* - ніж, *mug* - кружка, *oven* - піч, духовка, *plate* - тарілка, *pot* - горщик, каструля, *sieve* - сито, *spoon* - ложка, *stove* - пічка, *toaster* – тостер, *tongs* - щипці.

Кухонні прилади: *dishwasher* - посудомийна машина, *fridge* - холодильник, *freezer* - морозильна камера, *kettle* - чайник, *oven* - піч, духовка, *stove* - пічка, *toaster* – тостер.

Кухонне начиння: *basket* - кошик, *bowl*- чаша, *cauldron* - казан, *cup* - чашка, *dish* - блюдо, посуд, *fork* - виделка, *jar* - банка, *jug* - глечик, кухоль, *knife* - ніж, *mug* - кружка, *plate* - тарілка, *pot* - горщик, каструля, *sieve* - сито, *spoon* - ложка, *tongs* - щипці.

ЛСГ «**Одяг**» було розподілено на наступні підгрупи: «Верхній одяг», «Одяг» та «Взуття».

ЛСГ «**Одяг**» вміщує наступні лексичні одиниці: *boots* - чоботи, *blouse* - блузка, *cardigan* - кардиган, *coat* - пальто, плащ, *collar* - комір, *dress* - наряд, сукня, *jacket* - куртка, *jeans* - джинси, *mantle* - мантія, накидка, *pajamas* - піжами, *robe* - халат, плаття, *sandals* - сандалі, *shirt* - сорочка, *shoe* - взуття, *shorts* - шорти, *skirt* - спідниця, *socks* - шкарпетки, *sweater* - светр, *tights* - колготки, *top* - топ, *trousers* - штани, брюки.

Верхній одяг: *cardigan* - кардиган, *coat* - пальто, плащ, *jacket* - куртка, *mantle* - мантія, накидка.

Одяг: *blouse* - блузка, *collar* - комір, *dress* - наряд, сукня, *jeans*- джинси, *pajamas* - піжами, *robe* - халат, плаття, *shirt* - сорочка, *shorts* - шорти, *skirt* - спідниця, *socks* - шкарпетки, *sweater* - светр, *tights* - колготки, *top* - топ, *trousers* - штани, брюки.

Взуття: *boots* - чоботи, *sandals* - сандалі, *shoe* – взуття.

ЛСГ «**Аксесуари**» було розподілено на наступні підгрупи: «Галантерея» та «Прикраси».

ЛСГ «**Аксесуари**» вміщує наступні лексичні одиниці: *belt* - пояс, *bracelet* - браслет, *brooch* – брошка, *button* – гудзик, *cap* - шапка, *earrings* -

сережки, *glove* - рукавичка, *hat* - капелюх, *jewel* - коштовність, *kerchiefs* - хустки, *lipstick* - губна помада, *purse* - сумочка, *ring* - кільце, *scarf* - шарф, *tie* - краватка, *umbrella* - парасолька, *wallet* - гаманець, *watch* - годинник.

Галантерея: *belt* - пояс, *cap* - шапка, *glove* - рукавичка, *hat* - капелюх, *kerchiefs* - хустки, *purse* - сумочка, *scarf* - шарф, *tie* - краватка, *umbrella* - парасолька, *wallet* - гаманець.

Прикраси: *bracelet* - браслет, *brooch* - брошка, *button* - гудзик, *earrings* - сережки, *ring* - кільце, *jewel* - коштовність, *lipstick* - губна помада, *watch* - годинник.

ЛСГ «Тварини» було розподілено на наступні підгрупи: «Домашні тварини», «Дикі тварини» та «Птахи».

ЛСГ «Тварини» вміщує наступні лексичні одиниці: *bears* - ведмеді, *calf* - теля, *cat* - кіт, *cow* - корова, *crow* - ворона, *deer* - олень, *dog* - собака, *eagle* - орел, *fish* - риба, *fox* - лисиця, *goat* - козел, *hare* - заєць, *lark* - жайворонок, *lion* - лев, *mouse* - миша, *nightingale* - соловей, *ox* - бик, віл, *pig* - свиня, *rat* - щур, *raven* - ворон, *sheep* - вівця, *spider* - павук, *tiger* - тигр, *turtle* - черепаха, *wolf* - вовк.

Домашні тварини: *calf* - теля, *cat* - кіт, *cow* - корова, *dog* - собака, *fish* - риба, *goat* - козел, *hare* - заєць, *mouse* - миша, *ox* - бик, віл, *pig* - свиня, *rat* - щур, *sheep* - вівця, *turtle* - черепаха.

Дикі тварини: *bears* - ведмеді, *deer* - олень, *fox* - лисиця, *lion* - лев, *spider* - павук, *tiger* - тигр, *wolf* - вовк.

Птахи: *crow* - ворона, *eagle* - орел, *lark* - жайворонок, *nightingale* - соловей, *raven* - ворон.

Зідно розгляду структури ЛСП побутової лексики, можна зробити висновок, що структура поданого ЛСП є досить складною, тому що вона включає досить велику кількість складових. Ядром ЛСП побутової лексики є ЛСГ «Їжа та напої», а периферійною зоною - ЛСГ «Меблі».

РОЗДІЛ 3

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПОБУТОВОЇ ЛЕКСИКИ В ХУДОЖНІХ ТВОРАХ ПРЕДСТАВНИКІВ РІЗНИХ ПЕРІОДІВ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

3.1 Основні положення методу порівняльного аналізу

Проведення будь-якого дослідження неможливе без аналізу певного компоненту або складової. Аналіз є методом дослідження, який вивчає предмет за допомогою уявного або реального розчленування його на складові елементи (частини об'єкта, його ознаки, властивості, відношення), при цьому кожна із виділених частин аналізується окремо у межах єдиного цілого. Саме процес розкладу, розчленування цілого на окремі складові одиниці і дозволяє зробити порівняння цих частин.

“Comparison is a fundamental tool of analysis. It sharpens our power of description, and plays a central role in concept-formation by bringing into focus suggestive similarities and contrasts among cases” [Collier 1993, p. 105].

Порівняльний аналіз, як і інші наукові дослідження має типову організацію та послідовність.

- 1) визначити характеристики об'єктів, що порівнюються;
- 2) сформулювати універсальні критерії порівняння;
- 3) скласти систему компаративних індикаторів; Слід враховувати, що компаративний індикатор – інформаційна система, яка відображає зміну будь-якого параметра процесу, що контролюється або стан об'єкту в формі, найбільш зручній для безпосереднього сприйняття дослідником;
- 4) описати та розкрити стан порівнювальних об'єктів за часовим та/або процесуальним алгоритмами.

З точки зору часового алгоритму відбувається порівняння об'єктів у конкретний час. Об'єкти співвідносяться у певному часовому проміжку, також визначається що історично вплинуло на такий стан.

Використання процесуального алгоритму передбачає проведення порівняння об'єктів з урахуванням етапів їх розвитку. Об'єкти співвідносяться на певному етапі їх внутрішнього розвитку, а саме зародження, становлення, занепад, трансформація та інші, та також досладжується, що стало історичною передумовою такого стану.

5) сформулювати висновки про стан об'єктів та визначити перспективи їх удосконалення [Пригодій 2015].

У своєму дослідженні ми проаналізували 5 художніх творів, які відносяться до різних часових періодів сучасної англійської мови. Це – «Беовульф» (Автор невідомий), «Кентерберійські оповідання» (Джеффри Чосер), «Ромео і Джульєтта» (Вільям Шекспір), «Робінзон Крузо» (Даніель Дефо) та «Загублена» (Гіліян Флінн).

Лексико-семантичний аналіз поданих текстових масивів складається із наступних етапів:

1. Виділення певних лексико-семантичних груп, які складають лексико-семантичне поле побутової лексики.
2. Розподілення цих лексико-семантичних груп на більш конкретні складові.
3. Аналіз контенту поданих складових.
4. Порівняльний аналіз контенту більш дрібних, більш крупних лексико-семантичних груп лексико-семантичного поля побутової лексики різних часових періодів сучасної англійської мови.

3.2 ЛСП побутової лексики Беовульфа як художнього твору давньоанглійського періоду

Найбільш ранньою пам'яткою стародавнього германського епосу є англосаксонська поема «Беовульф». Рукопис датується X ст., хоча деякі науковці стверджують, що твір виник раніше. Автор невідомий. Поема виникла на основі старовинних германських переказів, які відносяться до язичеських часів. Ці перекази з'явилися серед германських племен задовго до того, як англосакси ввійшли на територію Британії. Дія поеми відбувається на берегах Балтійського моря, її сюжет запозичений з германської міфології. Зазвичай, вважається, що пам'ятки давньоанглійської писемності були створені саме на усекському діалекті.

Твір складається із 3000 рядків та двох частин. Стиль поеми пафосний, елегантний. Найбільшим художнім багатством є метафори – описові слова, які ґрунтуються на подібності двох предметів чи двох ідей. Такі слова називалися кенінгами (kennings): sea – salt-stream, sail-road, ship – wave-goer, воїни – foot-going champions, heroes-in-battle.

Форма поеми – алітераційний вірш (alliteration): рядок цезурою ділиться на два пів-вірші, у кожному по два наголоси, які падають на однакові початкові, переважно приголосні, звуки. У поемі широко використані переноси (run-on lines) – перенесення думки одного рядка на інший. Порядок слів у реченнях вільний – синтетичний [Девдюк 2012, с. 7-8].

Ми зробили аналіз ЛСП побутової лексики у поданому художньому творі. Як було зазначено вище, завданням нашого дослідження є аналіз восьми лексико-семантичних груп лексико-семантичного поля побутової лексики.

Серед складових ЛСГ «Житло» у «Беовульфі» було виявлено 8 лексичних одиниць, які були розподілені у підгрупи зазначені вище: *duru*

(*door*) – двері, *fýr* (*fire*) – вогонь, *flór* (*floor*) – підлога, *geardum* (*yard*) – двір, *hrof* (*roof*) – дах, *hus* (*house*) – дім, *leoht* (*light*) – світло, *wealle* (*wall*) – стіна.

Частини будинку : *hrof* (*roof*) – дах, *hus* (*house*) – дім, *geardum* (*yard*) – двір.

Hrof (*roof*) – дах – *Oferhéannehróf* [Beowulf] – Під високим дахом. [Беовульф 2014]

Hus (*house*) – дім – *Húsasélest*. – Дім пречудовий [Беовульф 2014].

Geardum (*yard*) – двір – *Gamolofgeardum* [Beowulf] – Він двір залишив на старість [Беовульф 2014].

Складові кімнати: *duru* (*door*) – двері, *fýr* (*fire*) – вогонь, *flór* (*floor*) – підлога, *leoht* (*light*) – світло, *wealle* (*wall*) – стіна.

Duru (*door*) – двері – *Durusónaonarn*. [Beowulf] – Двері сахнулися. [Беовульф 2014].

Fýr (*fire*) – вогонь – *Fýrleohtgeseah*. [Beowulf] – І саяво побачив, полум'я вогнища [Беовульф 2014].

Flór (*floor*) – підлога – *Onfágneflór*. – На барвисту підлогу.

Leoht (*light*) – світло – *Aéfenleoht*. – Вечірнє світло.

Wealle (*wall*) – стіна – *Wunduronwealle*. [Beowulf] – На стінах розвішані [Беовульф 2014].

Щодо складових ЛСГ «Господарські предмети» у «Беовульфi» було виявлено 1 лексичну одиницю, яка відноситься до підгрупи «Предмети інтер'єру»: *candel* (*candle*) – свічка.

Предмети інтер'єру: *candel* (*candle*) – свічка.

Candel (*candle*) – свічка – *Rodorescandel* [Beowulf] – Неба свіча. [Беовульф 2014].

В Беовульфi було виявлено наступні складові ЛСГ «Меблi» у кількості 2 одиниць: *bed*(*d*) – ліжка, *béod* (*table*) – стіл.

Для відпочинку: *bed*(*d*) – ліжка.

Bed(*d*) – ліжка – *Bed æfterbúrum*. [Beowulf] – Постелі безпечної [Беовульф 2014].

Для зберігання: *béod (table)* – стіл.

Béod (table) – стіл – *Béodgenéatas.* – Бенкетарі.

Серед складових ЛСГ «Їжа та напої» у «Беовульфi» було виявлено 8 лексичних одиниць, які були розподілені у підгрупи зазначені вище: *æppel(apple)* – яблуко, *ealo (ale)* – ель, *béor(beer)* – пиво, *flaésc (flesh)* – м'ясо, плоть, *medu(mead)* – медовуха, *sealt (salt)* – сіль, *wæter(water)* – вода, *wín (wine)* – вино.

Фрукти: *æppel(apple)* – яблуко

Æppel(apple) – яблуко – *Aeppelfealuwe.*– Гливих, мов яблуко.

Продукти тваринного походження: *flaésc (flesh)* – м'ясо, плоть

Flaésc (flesh) – м'ясо, плоть – *Flaéscebewunden.*[Beowulf] – Оплетене плоттю [Беовульф 2014].

Спеції та приправи: *sealt (salt)* – сіль.

Sealt (salt) – сіль - *Ofersealtwæter.* [Beowulf] - За солоними водами [Беовульф 2014].

Напої: *ealo (ale)* – ель, *béor(beer)* – пиво, *medu (mead)* – медовуха, *wæter (water)* – вода, *wín (wine)* – вино.

Ealo (ale) – ель – *Ealodrincende.* – Коновка з елем [Беовульф 2014].

Béor(beer) – пиво – *Aefterbéorþege* [Beowulf]– Пивом упившись [Беовульф 2014].

Medu (mead) – медовуха – *Medoful ætbær.* [Beowulf] – Келих медовий [Беовульф 2014].

Wæter (water) – вода – *Wæterunderstód.* [Beowulf] – Вода під ними [Беовульф 2014].

Wín (wine) – вино – *Wínsele.* – Винозала.

Щодо складових ЛСГ «Кухонне обладнання» у «Беовульфi» було виявлено лише 1 лексичну одиницю, яка належить до підгрупи «Кухонне начиння»: *disk (dish)* – блюдо, посуд.

Кухонне начиння: *disk (dish)* – блюдо, посуд.

Disk (dish) – блюдо, посуд - *Bunanonddiscas*. [Beowulf] – Тарелів і келихів [Беовульф 2014].

Слід зазначити, що аналіз ЛСГ «Одяг» не виявив лексичних одиниць, які б належали до даної лексико-семантичної групи.

Серед складових ЛСГ «Аксесуари» у «Беовульфi» було виявлено лише 1 лексичну одиницю, яка належить до підгрупи «Прикраси»: *hring(ring)* – кільце.

Прикраси: *hring(ring)* – кільце.

Hring (ring) – кільце – *Ðonehringhæfde*. [Beowulf]– Цей обруч надів [Беовульф 2014].

Щодо складових ЛСГ «Тварини» у «Беовульфi» було виявлено 4 лексичні одиниці, які були розподілені у підгрупи зазначені вище: *earn(eagle)* – орел, *fixa (fish)* – риба, *hrefn (raven)* – ворон, *wulf (wolf)* – вовк.

Домашні тварини: *fixa (fish)* – риба.

Fixa (fish) – риба – *Merefixa*. – Риби морські.

Дикі тварини: *wulf (wolf)* – вовк.

Wulf (wolf) – вовк – *Ðendenhé wið wulf*. [Beowulf]– Як із вовком у парі [Беовульф 2014].

Птахи: *earne (eagle)* – орел, *hrefn (raven)* – ворон.

Earn (eagle) – орел – *Earnesecgan*. [Beowulf] – Орлові повідає [Беовульф 2014].

Hrefn (raven) – ворон – *Hrefnblaca*. [Beowulf]– Чорний крук [Беовульф 2014].

Отже, за результатами нашого дослідження ми виявили, що найбільш чисельними групами за кількістю лексичних одиниць є ЛСГ «Житло» (8 одиниць) та ЛСГ «Їжа та напої» (8 одиниць). Слід також зазначити, що у творі «Беовульф» не було виявлено жодної складової ЛСГ «Одяг».

3.3 ЛСП побутової лексики «Кентерберійських оповідань» як художнього твору середньоанглійського періоду

Джефрі Чосер (Geoffrey Chaucer 1340-1400) - найбільш яскравий представник перехідного періоду від Середньовіччя до Відродження. Чосер є новатором літератури Відродження, тому що йому вдається вдосконалення засобів виразності рідної мови, він також здійснює лексичний відбір і фактично виявляється справжнім творцем єдиної англійської літературної мови, в основу якої поклав лондонський діалект [Кучинський 2014 с. 40].

Головний твір Чосера – «Кентерберійські оповідання». Задум написати твір виник у 1386 р. (всього у творі 17000 рядків, що становить близько половини усієї спадщини митця). «Кентерберійські оповідання» – книга віршованих оповідань, які розповідаються групою людей – паломників. Всі герої є представниками різних станів та професій: лікар, моряк, купець, юрист, землевласник, вдова, мельник, монах, ремісник, службовець, писар, лицар та ін. Кожний персонаж має свою індивідуальність, але водночас і зображує типового представника того чи іншого соціального прошарку.

У творі Чосер використав майже всі жанри середньовічної літератури: фавльо, байку, лицарський роман, проповідь, житіє та ін., а також характерні для них алегорію, фантастику, примітивну дидактику. Чосер відмовляється від алітераційного вірша, та запроваджує в англійській літературі силаботонічне віршування (чергування наголошених та ненаголошених складів). Оповідання написані ямбічним пентаметром (10 складів, наголос на другому складі, парне римування) [Девдюк 2012, с. 16-18].

Ми зробили аналіз ЛСП побутової лексики у поданому художньому творі. Як було зазначено вище, завданням нашого дослідження є аналіз восьми лексико-семантичних груп лексико-семантичного поля побутової лексики.

Серед складових ЛСГ «Житло» в «Кентерберійських оповіданнях» було виявлено 12 лексичних одиниць, які були розподілені у підгрупи зазначені вище: *chambre(chamber)* – кімната, *dore (coor)* – двері, *entryng (entrance)* – вхід, *fyr (fire)* – вогонь, *floor* – підлога, *hus (house)* – дім, *kitchen* – кухня, *light* – світло, *roof* – дах, *wal (wall)* – стіна, *wyndow (window)* – вікно, *yeerd (yard)* – двір.

Частини будинку: *kitchen* – кухня, *hus (house)* – дім, *roof* – дах, *yeerd (yard)* – двір.

Kitchen – кухня – *Halles, chambres, kichenes, boures*. [Chaucer] – Будинки і замки, горниці і башти (тут і далі переклад наш. – Л. П.).

Hus (house) – дім - *Hehathanhous* - Є, мовляв, будинок.

Roof – дах – *Intheroof*. – На горищі.

Yeerd (yard) – двір – *In oure yeerd*. – Біля самого ганку.

Складові кімнати: *chambre (chamber)* – кімната, *dore (coor)* – двері, *entryng (entrance)* – вхід, *fyr (fire)* – вогонь, *floor* – підлога, *light* – світло, *wal (wall)* – стіна, *wyndow (window)* – вікно.

Chambre (chamber) – кімната – *Page of the chambre*. [Chaucer] – Пажем приставлений був до палат.

Dore (door) – двері – *The dore was al of adamant eterne*. [Chaucer] – А двері були з вічного алмазу.

Entryng (entrance) – вхід – *At the entryng of the townes*. [Chaucer] – Коли вони дісталися до селища.

Fyr (fire) – вогонь – *The fyr, the eyr, the water, and the lond*. [Chaucer] – Земля, вогонь, повітря, і вода.

Floor – підлога – *That in the floor*. – Що на підлозі.

Light – світло – *A litelshymeringofalight*. [Chaucer] – Місяць ледь в віконечко світив.

Wal (wall) – стіна – *A shadwe upon a wal*. [Chaucer] – Тіні на стіні.

Wyndow (window) – вікно – *Theseus was at a wyndow set* [Chaucer] – Ось у вікна сидить Тезей-герой.

Серед складових ЛСГ «Господарські предмети» в «Кентерберійських оповіданнях» було виявлено 14 лексичних одиниць, які були розподілені у підгрупи зазначені вище: *blanket* – ковдра, *book* – книжка, *box* – коробка, *boket (bucket)* – відро, *candle* – свічка, *clokke (clock)* – годинник, *curtyn (curtain)* – занавіска, *fyrbrond (torch)* – факел, *mirour (mirror)* – дзеркало, *lampes (lamp)* – лампа, *rapir (paper)* – бумага, *pilwe (pillow)* – подушка, *towaille (towel)* – рушник, *wex (wax)* – віск.

Предмети інтер'єру: *candle* – свічка, *clokke (clock)* – годинник, *curty (curtain)* – занавіска, *mirour (mirror)* – дзеркало, *lampes (lamp)* – лампа, *fyrbrond (torch)* – факел.

Candle – свічка – *To lighte a candle.* [Chaucer] – Від своєї свічки.

Clokke (clock) – годинник – *Aclokkeoranabbeyorlogge.* [Chaucer] – Годинники на монастирській дзвіниці.

Curty (curtain) – занавіска – *Castupthe curtyn.* [Chaucer] – Відкинь завісу.

Mirour (mirror) – дзеркало – *This mirour and thisryng.* [Chaucer] – Дзеркало і перстень.

Lampes (lamp) – лампа – *Oure lampes brennyng.* [Chaucer] – Розжарюємо реторту.

Fyrbrond (torch) – факел – *With hire fyrbrond.* [Chaucer] – З факелом.

Предмети домашнього вжитку: *blanket* – ковдра, *books* – книжки, *box* – коробка, *boket (bucket)* – відро, *rapir (paper)* – бумага, *pilwe (pillow)* – подушка, *towaille (towel)* – рушник, *wex (wax)* – віск.

Blanket – ковдра – *A dagon of youre blanket.* [Chaucer] – Вовни куль або моток.

Books – книжки – *Out of his book.* [Chaucer] – З книги.

Box – коробка – *Boxfulbare.* [Chaucer] – Цілком порожній прилавок.

Boket (bucket) – відро – *As boket in a welle.* [Chaucer] – Як на колодязі відра.

Rapir (paper) – бумага – *Castelledwithrapir.* [Chaucer] – Оздоблені паперовими візерунками.

Pilwe (pillow) – подушка – *Underhis pilwe*. [Chaucer] – Під подушку.

Towaille (towel) – рушник – *Afairtowaille*. [Chaucer] – І рушник.

Wex (wax) – віск – *The wex agayn the fir*. [Chaucer] – І віск від полум'я.

Щодо складових ЛСГ «**Меблі**» в «Кентерберійських оповіданнях» було виявлено 4 лексичні одиниці, які були розподілені у підгрупи зазначені вище: *bed* – ліжка, *chayer (chair)* – стілець, *stoole (stool)* – табурет, *table* – стіл.

Для відпочинку: *bed* – ліжка, *chayer (chair)* – стілець, *stoole (stool)* – табурет.

Bed – ліжка – *Som in his bed*. [Chaucer] – Хто на ліжку.

Chayer (chair) – стілець – *But in a chayer*. [Chaucer] – Все потрібні ноші.

Stoole (stool) – табурет – *Spoonnes and stoole*. [Chaucer] – Рогачі, табуретки.

Для зберігання: *table* – стіл.

Table – стіл – *At the table*. – За обідом.

Серед складових ЛСГ «**Їжа та напої**» в «Кентерберійських оповіданнях» було виявлено 25 лексичних одиниць, які були розподілені у підгрупи зазначені вище: *ale* – ель, *apple* – яблуко, *bacon* – бекон, *barly (barley)* – ячмінь, *boef (beef)* – яловичина, *breed (bread)* – хліб, *cake* – торт, пиріг, *chese (cheese)* – сир, *chiknes (chicken)* – курча, *ciser (cider)* – сидр, яблучне вино, *eu (egg)* – яйце, *flessh (flesh)* – плоть, м'ясо, *grape* – виноград, *hony (honey)* – мед, *lamb* – баранина, *meeth (mead)* – медовуха, *milk* – молоко, *note (nut)* – горіх, *pere (pear)* – груша, *salt* – сіль, *sauce* – соус, *tart* – тарт, пиріг, *water* – вода, *whete (wheat)* – пшениця, *wyn (wine)* – вино.

Випічка та солодощі: *breed (bread)* – хліб, *cake* – торт, пиріг, *hony (honey)* – мед, *note (nut)* – горіх, *tart* – тарт, пиріг.

Breed (bread) – хліб – *Breed and wyn*. – Вина і хліба.

Cake – торт, пиріг – *They tooke hir cake*. [Chaucer] – І хліб свій прихопили.

Hony (honey) – мед – *Yevehemsugre, hony*. [Chaucer] – Давай їй мед і цукор.

Note (nut) – горіх – *And note muge.* [Chaucer] – І той горіх мускатний.

Tart – тарт, пиріг – *And poudre–marchant tart.* [Chaucer] – З корицею пудинги або з майораном.

Крупи: *barly (barley)* – ячмінь, *whete (wheat)* – пшениця.

Barly (barley) – ячмінь – *Barly – breed.* [Chaucer] – З ячмінним хлібом.

Whete (wheat) – пшениця – *Imaysowen whete.* [Chaucer] – Пшеницю я можу посіяти.

Продукти тваринного походження: *bacon* – бекон, *boef (beef)* – яловичина, *chiknes (chicken)* – курча, *flessh (flesh)* – плоть, м'ясо, *lamb* – баранина.

Bacon – бекон – *The bacon was natfetforhem.* [Chaucer] – Окіст... не їм був призначений.

Boef (beef) – яловичина – *Old boef.* – Шматку яловичини.

Chese (cheese) – сир – *With breed, and chese.* [Chaucer] – Випрошувавобід, сир.

Chiknes (chicken) – курча – *Toboillethechiknes.* [Chaucer] – Щоб він курчат варив.

Ey (egg) – яйце – *Somtymeaneuyortweye.* [Chaucer] – Чи хоч яєць не часто їй вистачало.

Flessh (flesh) – плоть, м'ясо – *Depe in his flessh.* [Chaucer] – І в тіло глибоко.

Lamb – баранина – *Andasalamb.* [Chaucer] – Овечкою нещасною.

Фрукти: *apple* – яблуко, *grape* – виноград, *pere (pear)* – груша.

Apple – яблуко – *Golden apples.* – Плодизолоті.

Grape – виноград – *Grapes white and rede.* [Chaucer] – Зі стіни звисає виноград.

Pere (pear) – груша – *Imostehan of the peres.* [Chaucer] – Бажано мені груш поїсти.

Спеції та приправи: *salt* – сіль, *sauce* – соус.

Salt – сіль – *The salt of the erthe.* [Chaucer] – Сільземлі.

Sauce – соус – *Shal been his sauce ymaked by delit.* [Chaucer] – Все на потребу, в соус все придатне.

Напої: *ale*–ель, *ciser (cider)* – сидр, яблучне вино, *meeth (mead)* – медовуха, *milk* – молоко, *water* – вода, *wyn (wine)* – вино.

Ale–ель – *Londounale*. – Ель лондонський.

Ciser (cider) – сидр, яблучне вино – *Nevere ciser drank.* [Chaucer] – Не пив напою п'яного.

Meeth (mead) – медовуха – *Sweeteas...meeth.* [Chaucer] – Солодке було, немов мед.

Milk –молоко – *Milk and wastel–breed.* [Chaucer] – Молоком і хлібом.

Water –вода – *With water of a welle.* [Chaucer] – У воді проточній.

Wyn (wine) – вино – *Wyn or ale.* –Елю і вина.

Щодо складових ЛСГ «**Кухонне обладнання**» в «Кентерберійських оповіданнях» було виявлено 9 лексичні одиниці, які були розподілені у підгрупи зазначені вище:*baskett (basket)* – кошик, *bolle (bowl)* – чаша, *coppe (cup)* – чашка, *jubbe (jug)* – глечик, кухоль, *knyf (knife)* – ніж, *pot* – горщик, каstrуля, *syve (sieve)* – сито, *spoon* – ложка, *tongs* – щипці.

Кухонне начиння: *baskett (basket)* – кошик, *bolle (bowl)* – чаша, *coppe (cup)* – чашка, *jubbe (jug)* – глечик, кухоль, *knyf (knife)* – ніж, *pot* – горщик, каstrуля, *syve (sieve)* – сито, *spoon* – ложка, *tongs* – щипці.

Baskett (basket) – кошик – *Nemakebaskettes.* – Кошки плести.

Bolle (bowl) – чаша – *A bolle or a panne.* [Chaucer] – Чан з водою.

Coppe (cup) – чашка – *That in hir coppe.* [Chaucer] – На кубку.

Jubbe (jug) – глечик, кухоль – *Ajubbe of malvesye.* [Chaucer] – Один з мальвазією.

Knyf (knife) – ніж – *The develes knyf.* [Chaucer] – Бісівський ніж.

Pot – горщик, каstrуля – *The pot be on the fir.* [Chaucer] – На вогонь горщик поставити.

Syve (sieve) – сито – *Inasyve ythrowe.* [Chaucer] – Зсипали через решета.

Spoon – ложка – *Fullong spoon.* [Chaucer] – З довгою ложкою.

Tongs – щипці– *A pair of long tongs*. [Chaucer]– Величезними кліщами.

Серед складових ЛСГ «Одяг» в «Кентерберійських оповіданнях» було виявлено 7 лексичних одиниць, які були розподілені у підгрупи зазначені вище: *bootes (boots)* – чоботи, *cote (coat)* – пальто, плащ, *coler (collar)* – комір, *mantel (mantle)* – мантія, накидка, *robe* – халат, плаття, *sherte (shirt)* – сорочка, *shoe* – взуття.

Верхній одяг: *cote (coat)* – пальто, плащ, *mantel (mantle)* – мантія, накидка.

Cote (coat) – пальто, плащ – *A whitcote*. – У плащі був білому.

Mantel (mantle) – мантія, накидка – *Mantel over his hypes*. [Chaucer]– Плащ навколо стегон.

Одяг: *coler (collar)* – комір, *robe* – халат, плаття, *sherte (shirt)* – сорочка.

Coler (collar) – комір – *On hir coler aboute*. [Chaucer] –На сорочці вставки.

Robe – халат, плаття – *Robe of gold*. – Сукнею із золотою каймою.

Sherte (shirt) – сорочка – *My sherte*. – Останню сорочку.

Взуття: *bootes (boots)* – чоботи, *shoe* – взуття.

Bootes (boots) – чоботи – *His bootes*. – І чоботи.

Shoe – взуття – *Shoes fulmoyste*. – Туфлі, що так ошатні були.

Серед складових ЛСГ «Аксесуари» в «Кентерберійських оповіданнях» було виявлено 9 лексичних одиниць, які були розподілені у підгрупи зазначені вище: *belt* – пояс, *brooch* – брошка, *cappe (cap)* – шапка, *glove* – рукавичка, *hat* – капелюх, *juel (jewel)* – коштовність, *coverchief (kerchiefs)* – хустки, *purs (purse)* – сумочка, *ryng (ring)* – кільце.

Галантерея: *belt* – пояс, *cappe (cap)* – шапка, *glove* – рукавичка, *hat* – капелюх, *coverchief (kerchiefs)* – хустки, *purs (purse)* – сумочка.

Belt – пояс – *Ay by his belt*. [Chaucer]– На поясі.

Cappe (cap) – шапка – *Dischevelee, savehiscapre*. [Chaucer] – Шапкою лисину прикривши.

Glove – рукавичка – *Gloves white*. – Рукавички білі.

Hat – капелюх – *An hat upon his heed*. [Chaucer] – Шапка на маківці.

Coverchief (kerchiefs) – хустки – *Hir coverchiefs*. – Хусток на голову.

Purs (purse) – сумочка – *Byhirgirdelheengapurs*. [Chaucer]– У пояса... висіла сумка.

Прикраси: *brooch* – брошка, *juel (jewel)* – коштовність, *ryng(ring)* – кільце.

Brooch – брошка – *A brooch shebaar*. [Chaucer] – Величезної брошки.

Juel (jewel) – коштовність – *Juelesleeveanddeere*. [Chaucer] – У скарбницю царську.

Ryng (ring) – кільце – *Ryngandhiremirour*. [Chaucer] – Дзеркала і кільця.

Щодо складових ЛСГ «Тварини» в «Кентерберійських оповіданнях» було виявлено 23 лексичні одиниці, які були розподілені у підгрупи зазначені вище: *beres (bears)* – ведмеді, *calf* – теля, *cat* – кіт, *cow* – корова, *crowe (crow)* – ворона, *dogge (dog)* – собака, *deer* – олень, *egle(eagle)* – орел, *fissh (fish)* – риба, *fox* – лисиця, *goot (goat)* – козел, *hare* – заєць, *larke (lark)* – жайворонок, *leon (lion)* – лев, *mous (mouse)* – миша, *nyghtyngale (nightingale)* – соловей, *oxe(ox)* – бик, віл, *pig* – свиня, *rat* – щур, *raven* – ворон, *sheep* – вівця, *tygre (tiger)* – тигр, *wolf* – вовк.

Домашні тварини: *calf* – теля, *cat* – кіт, *cow* – корова, *dogge (dog)* – собака, *fissh (fish)* – риба, *goot (goat)* – козел, *hare* – заєць, *mous (mouse)* – миша, *oxe (ox)* – бик, віл, *pigg (pig)* – свиня, *ratt (rat)* – щур, *sheep* – вівця.

Calf – теля – *Ran cow and calf*. [Chaucer] – Біжить корова, а за нею телята.

Cat – кіт – *Lat take a cat*. [Chaucer] – Візьміть кицьку.

Cow – корова – *Ran cow and calf*. [Chaucer] – Біжить корова, а за нею телята.

Dogge (dog) – собака – *Ran Colle oure dogge*. [Chaucer] – І пес Герлен, і Коллі.

Fissh (fish) – риба – *A fissh that is waterlees*. [Chaucer] – Риба без води.

Goot (goat) – козел – *Stynken as a goot*. [Chaucer] – Смердючі, щокозел.

Hare – заєць – *Eyen hadde he as an hare*. [Chaucer] – Очі його, як заячі.

Mous (mouse) – миша – *She saugh a mous*. [Chaucer] – Навіть мишці.

Oxe (ox) – бик, віл – *And eet hey as an oxe*. [Chaucer] – З биками сіно їв.

Pigg (pig) – свиня – *Two pigges in a poke*. [Chaucer] – Як дві свині в мішку.

Ratt (rat) – щур – *His rattes quelle*. [Chaucer] – Нестерпних щурів.

Sheep – вівця – *Sheep, oroxeswelle*. [Chaucer] – Зanedужають у вас вівця чи бик.

Дикі тварини: *beres (bears)* – ведмеді, *deer* – олень, *fox* – лисиця, *leon (lion)* – лев, *tygre (tiger)* – тигр, *wolf* – вовк.

Beres (bears) – ведмеді – *With the wilde beres*. [Chaucer] – В лапах ведмедів.

Deer – олень – *Wilde deer*. [Chaucer] – Рогаті стада оленячі.

Fox – лисиця – *As any sowe or fox was reed*. [Chaucer] – І руда, що лисяче хутро.

Leon (lion) – лев – *As fiers as leon*. [Chaucer] – Лютий, як лев.

Tygre (tiger) – тигр – *Thernasno tygre*. [Chaucer] – Такої тигриці.

Wolf – вовк – *So that the wolf*. [Chaucer] – Щоб не увірвався вовк.

Птахи: *crowe (crow)* – ворона, *egle (eagle)* – орел, *larke (lark)* – жайворонок, *nyghtyngale (nightingale)* – соловей, *raven* – ворон.

Crowe (crow) – ворона – *As any cole or crowe*. [Chaucer] – Пір'я ворона, вугілля чорніше.

Egle (eagle) – орел – *As dooth an egle*. [Chaucer] – Як орел.

Larke (lark) – жайворонок – *The bisy larke*. [Chaucer] – Ось жайворонок.

Nyghtyngale (nightingale) – соловей – *Than dooth a nyghtyngale*. [Chaucer] – Ніж в травні соловей.

Raven – ворон – *As any ravenes fethere*. [Chaucer] – Як ворона крило.

Отже, за результатами нашого дослідження ми виявили, що найбільш чисельними групами за кількістю лексичних одиниць є ЛСГ «Іжа та напої» (25 одиниць) та ЛСГ «Тварини» (23 одиниць). Найменшу кількість лексичних одиниць містить ЛСГ «Меблі» (4 одиниці).

3.4 ЛСП побутової лексики «Ромео і Джульєтти» як художнього твору ранньоновоанглійського періоду

Найвищим досягненням англійської й усієї європейської літератури доби Відродження була творчість Вільяма Шекспіра (1564—1616).

Літературна спадщина Шекспіра складається з 37 п'єс, поем «Венера та Адоніс» і «Зганьблена Лукреція» та 154 сонетів.

У період між 1590 та 1600, під час написання веселих комедій Шекспір створив трагедію «Ромео і Джульєтта». У центрі сюжету трагедії, як і в комедіях, історія кохання юних героїв, але розвивається ця тема в трагічному плані і завершується загибеллю закоханих. Існує думка, що «Ромео і Джульєтта» починається як комедія, а закінчується як трагедія. Сюжет її запозичено з поеми англійського поета Артура Брука, написаної, в свою чергу, на основі італійської новели Матео Банделло [Шаповалова 1933, с. 255].

Конфлікт трагедії полягає у протистоянні між старим і новим світом. Чвари Монтеккі і Капулетті саме і уособлюють тогочасне людське суспільство.

Для ранньої творчості Шекспіра характерна симетричність композиції. В «Ромео і Джульєтті» ми можемо помітити симетричність в єдиній лінії фабули. В інших п'єсах Шекспір ускладнював дію введенням двох і більше ліній дії. Дія «Ромео і Джульєтти» складається з п'яти частин. Перший акт – ворожнеча сімейств і виникнення любові юних героїв. Другий – їх рішення з'єднати долю і таємний шлюб. Третій – кривава війна, що завершується вигнанням Ромео. Четвертий – спроба Джульєтти уникнути шлюбу з Парісом. П'ятий – загибель Ромео, Джульєтти, Паріса і примирення Монтеккі і Капулетті.

Хоча у всіх п'єсах Шекспіра, рух часу важно визначити, однак, у «Ромео і Джульєтті» ведеться точний лік часу. Також варто зазначити, що твір

наповнений багатьма монологами, за всю дію можна налічити 20 монологів на 293 строки.

Ми здійснили аналіз ЛСП побутової лексики у поданому художньому творі. Як було зазначено вище, завданням нашого дослідження є аналіз восьми лексико-семантичних груп лексико-семантичного поля побутової лексики.

Серед складових ЛСГ «Житло» в «Ромео і Джульєтті» було виявлено 11 лексичних одиниць, які були розподілені у підгрупи зазначені вище: *chamber* – кімната, *door* – двері, *entrance* – вхід, *fire* – вогонь, *house* – дім, *kitchen* – кухня, *light* – світло, *room* – кімната, *wall* – стіна, *window* – вікно, *yard* – двір.

Частини будинку: *house* – дім, *kitchen* – кухня, *yard* – двір.

Kitchen – кухня – *Laura...was but a kitchen-wench.* [Shakespeare] – Лаура – кухонна дівка [Шекспір 1986].

House – дім - *Her mother is the lady of the house.* [Shakespeare] – Таж господиня в домі цім вона [Шекспір 1986].

Yard – двір – *Here in the churchyard.* [Shakespeare] – Навколо домовини [Шекспір 1986].

Частини кімнати: *chamber* – кімната, *door* – двері, *entrance* – вхід, *fire* – вогонь, *light* – світло, *room* – кімната, *wall* – стіна, *window* – вікно.

Chamber – кімната – *Juliet's chamber.* [Shakespeare] – Кімната Джульєтті [Шекспір 1986].

Door – двері – *O shut the door!* [Shakespeare] – О, двері зачини! [Шекспір 1986].

Entrance – вхід – *The stony entrance.* [Shakespeare] – Камінні сходи [Шекспір 1986].

Fire – вогонь – *A fire sparkling.* [Shakespeare] – Вогонь бажання [Шекспір 1986].

Light – світло – *Morelight, youknaves.* [Shakespeare] – Гей, світла, світла, хлопці! [Шекспір 1986].

Room – кімната – *A room in Capulet's house.* [Shakespeare] – Кімната в домі Капулетті [Шекспір 1986].

Wall – стіна – *He climbs the wall.* [Shakespeare] – Перелазить через мур [Шекспір 1986].

Window – вікно – *Above at a window.* [Shakespeare] – Вгорі, край вікна [Шекспір 1986].

Щодо складових ЛСГ «Господарські предмети» в «Ромео і Джульєтті» було виявлено 11 лексичних одиниць, які були розподілені у підгрупи зазначені вище: *book* – книга, *box* – коробка, *candle* – свічка, *clock* – годинник, *curtain* – занавіска, *lamp* – лампа, *paper* – бумага, *pen* – ручка, *pencil* – олівець, *torch* – факел, *wax* – віск.

Предмети інтер'єру: *candle* – свічка, *clock* – годинник, *curtain* – занавіска, *lamp* – лампа, *torch* – факел.

Candle – свічка – *I'll be a candle-holder.* [Shakespeare] – Внесу вам світло [Шекспір 1986].

Clock – годинник – *The clock struck nine.* [Shakespeare] – О дев'ятій [Шекспір 1986].

Curtain – занавіска – *The shady curtains.* [Shakespeare] – Починає піднімати заслону [Шекспір 1986].

Lamp – лампа – *Like lamps by day.* [Shakespeare] – Удень ми ламп не потребуєм! [Шекспір 1986].

Torch – факел – *Give me thy torch, boy.* [Shakespeare] – Дай, хлопче, смолоскип [Шекспір 1986].

Предмети домашнього вжитку: *books* – книжки, *box* – коробка, *paper* – бумага, *pen* – ручка, *pencil* – олівець, *wax* – віск.

Book – книга – *That book...doth share the glory.* [Shakespeare] – Сіяє книги слава [Шекспір 1986].

Box – коробка – *Empty boxes.* [Shakespeare] – Порожніх скриньок [Шекспір 1986].

Paper – бумага – *To Servant, giving a paper*. [Shakespeare] – Дає слугі папір [Шекспір 1986].

Pen – ручка – *With beauty's pen*. [Shakespeare] – Пером краси [Шекспір 1986].

Pencil – олівець – *With his pencil*. [Shakespeare] – Про свій пензель [Шекспір 1986].

Wax – віск – *A form of wax*. [Shakespeare] – Воскова форма [Шекспір 1986].

Серед складових ЛСГ «**Меблі**» в «Ромео і Джульєтти» було виявлено 5 лексичних одиниць, які були розподілені у підгрупи зазначені вище: *bed* – ліжка, *cupboard* – шафа, сервант, *shelves* – полиці, *stool* – табурет, *table* – стіл.

Для відпочинку: *bed* – ліжка, *stool* – табурет.

Bed – ліжка – *Aurora's bed*. [Shakespeare] – Аврориного ложа [Шекспір 1986].

Stool – табурет – *Away with the joint-stools*. [Shakespeare] – Геть ці табуретки! [Шекспір 1986].

Для зберігання: *cupboard* – шафа, сервант, *shelves* – полиці, *table* – стіл.

Cupboard – шафа, сервант – *Remove the court – cupboard*. [Shakespeare] – Відсуньте шафу з посудом! [Шекспір 1986].

Shelves – полиці – *And about his shelves*. [Shakespeare] – А на полицях в ряд [Шекспір 1986].

Table – стіл – *Sword upon the table*. [Shakespeare] – Шпагою по столу [Шекспір 1986].

Щодо складових ЛСГ «**Їжа та напої**» в «Ромео і Джульєтти» було виявлено 14 лексичних одиниць, які були розподілені у підгрупи зазначені вище: *egg* – яйце, *flesh* – м'якоть, плоть, м'ясо, *honey* – мед, *lamb* – баранина, *marchpane (marzipan)* – марципан, *milk* – молоко, *nut* – горіх, *pear* – груша, *pie* – пиріг, *pomegranate* – гранат, *salt* – сіль, *sauce* – соус, *water* – вода, *wine* – вино.

Випічка та солодоці: *honey* – мед, *nut* – горіх, *pie* – пиріг.

Honey – мед – *The sweetest **honey***. [Shakespeare] – І найсолодший мед [Шекспір 1986].

Nut – горіх – *For cracking **nuts***. [Shakespeare] – Який лускає горіхи [Шекспір 1986].

Marchpane (marzipan) – марципан – *A piece of **marchpane***. [Shakespeare] – Шматочок марципана [Шекспір 1986].

Pie – пиріг – *In alenten **pie***. [Shakespeare] – З пісного пирога [Шекспір 1986].

Продукти тваринного походження: *flesh* – м'якоть, плоть, м'ясо, *lamb* – баранина.

Egg – яйце – *An **egg** is full of meat*. [Shakespeare] – Як у яйці жовтка й білка [Шекспір 1986].

Flesh – м'якоть, плоть, м'ясо – *A pretty piece of **flesh***. [Shakespeare] – Добрий шмат м'яса [Шекспір 1986].

Lamb – баранина – *As gentle as a **lamb***. [Shakespeare] – Вінлагідний, якягнятко [Шекспір 1986].

Фрукти: *pear* – груша, *pomegranate* – гранат.

Pear – груша – *Thou a poper in **pear**!* [Shakespeare] – Від стиглості порепав! [Шекспір 1986].

Pomegranate – гранат – *Onyon **pomegranate**-tree*. – Між віт граната [Шекспір 1986].

Спеції та приправи

Salt – сіль – *In this **salt** flood*. [Shakespeare] – Серед солоних хвиль [Шекспір 1986].

Sauce – соус – *Amost sharp **sauce***. [Shakespeare] – Надто гострий соус [Шекспір 1986].

Напої: *milk* – молоко, *water* – вода, *wine* – вино.

Milk – молоко – *Sweet **milk***. – Солодке молоко [Шекспір 1986].

Water – вода – *With sweet **water***. [Shakespeare] – Водою запашною [Шекспір 1986].

Wine – вино – *A cup of wine*. [Shakespeare] – На келих вина [Шекспір 1986].

Серед складових ЛСГ «**Кухонне обладнання**» в «Ромео і Джульєтті» було виявлено 6 лексичних одиниць, які були розподілені у підгрупи зазначені вище: *basket*– кошик, *bowl* – чаша, *cup* – чашка, *knife* – ніж, *plate* – тарілка, *pot* – горщик, каструля.

Кухонне начиння: *basket* – кошик, *bowl* – чаша, *cup* – чашка, *knife* – ніж, *plate* – тарілка, *pot*– горщик, каструля.

Basket – кошик – *With a basket*. – З кошиком [Шекспір 1986].

Bowl – чаша – *O'era gossip's bowl*. [Shakespeare] – За чаркою [Шекспір 1986].

Cup – чашка – *A cup of wine*. – На келих вина [Шекспір 1986].

Knife – ніж – *Nosharp-groundknife*. [Shakespeare] – Чи ще якого згубного знаряддя [Шекспір 1986].

Plate – тарілка – *Look to the plate*. [Shakespeare] – Та пильнуйте срібла! [Шекспір 1986].

Pot – горщик, каструля – *Green earthen pots*. [Shakespeare] – Горшки зелені з глини [Шекспір 1986].

Серед складових ЛСГ «**Одяг**» в «Ромео і Джульєтті» було виявлено 5 лексичних одиниць, які були розподілені у підгрупи зазначені вище: *collar* – комір, *mantle* – мантія, накидка, *robe* – халат, плаття, *shirt* – сорочка, *shoe* – взуття.

Верхній одяг: *mantle* – мантія, накидка.

Mantle – мантія, накидка – *With thy black mantle*. [Shakespeare] – Своїм покровом чорним [Шекспір 1986].

Одяг: *collar* – комір, *robe* – халат, плаття, *shirt* – сорочка.

Collar – комір – *Neck out o' the collar*. [Shakespeare] – Голова з плеч [Шекспір 1986].

Robe – халат, плаття – *Thathathnewrobes*. [Shakespeare] – Готові вже обнови [Шекспір 1986].

Shirt – сорочка – *A shirt and a smock*. [Shakespeare] – Спідниця й штани [Шекспір 1986].

Взуття: *shoe* – взуття.

Shoe – взуття – *You have dancing shoes*. [Shakespeare] – Ви в бальних черевиках [Шекспір 1986].

Щодо складових ЛСГ «Аksesуари» в «Ромео і Джульєтті» було виявлено 5 лексичних одиниць, які були розподілені у підгрупи зазначені вище.

Галантерея: *glove* – рукавичка, *scarf* – шарф.

Glove – рукавичка – *A glove upon that hand*. [Shakespeare] – За рукавичку бути [Шекспір 1986].

Scarf – шарф – *Hood wink'd with a scarf*. [Shakespeare] – З пов'язкою на лобі [Шекспір 1986].

Прикраси: *button* – гудзик, *jewel* – коштовність, *ring* – кільце.

Button – гудзик – *A silk button*. [Shakespeare] – Шовкових гудзиків [Шекспір 1986].

Jewel – коштовність – *A rich jewel*. [Shakespeare] – Діамант ясний [Шекспір 1986].

Ring – кільце – *A precious ring*. [Shakespeare] – Коштовний перстень [Шекспір 1986].

Серед складових ЛСГ «Тварини» в «Ромео і Джульєтті» було виявлено 15 лексичних одиниць, які були розподілені у підгрупи зазначені вище: *bears* – ведмеді, *cat* – кіт, *crow* – ворона, *dog* – собака, *eagle* – орел, *fish* – риба, *hare* – заєць, *lark* – жайворонок, *mouse* – миша, *nightingale* – соловей, *pig* – свиня, *rat* – щур, *raven* – ворон, *spider* – павук, *tiger* – тигр.

Домашні тварини: *cat* – кіт, *dog* – собака, *fish* – риба, *hare* – заєць, *mouse* – миша, *pig* – свиня, *rat* – щур.

Cat – кіт – *Good king of cats*. – Шановний котячий владарю. [Шекспір 1986].

Dog – собака – *A **dog** of the house of Montague.* [Shakespeare] – Кожен пес із дому Монтеккі [Шекспір 1986].

Fish – риба – ***The fish** lives in the sea.* [Shakespeare] – Як рибі справжня глибина [Шекспір 1986].

Hare – заєць – *Unless a **hare**, sir, in alentenpie.* [Shakespeare] – Якщо й зайця, то хіба що з пісного пирога [Шекспір 1986].

Mouse – миша – *And little **mouse**.* [Shakespeare] – І миша [Шекспір 1986].

Pig – свиня – *With a **tithe-pig's** stail.* [Shakespeare] – Щетинкою під носом [Шекспір 1986].

Rat – щур – *Tybalt, you **rat**-catcher.* [Shakespeare] – Тібальте! Щуролове! [Шекспір 1986].

Дикі тварини: *bears* – ведмеді, *spider* – павук, *tiger* – тигр.

Bears – ведмеді – *With roaring **bears**.* [Shakespeare]– До ведмедя хижого [Шекспір 1986].

Spider– павук – *Long **spiders'** legs.* [Shakespeare] – Із павучих лапок [Шекспір 1986].

Tiger – тигр – *Than empty **tigers**.* [Shakespeare] – Вони лютіші, ніж голодний тигр [Шекспір 1986].

Птахи: *crow* – ворона, *eagle* – орел, *lark* – жайворонок, *nightingale* – соловей, *raven* – ворон.

Crow – ворона – *Thy swan **acrow**.* [Shakespeare] – Лебідь...обернеться в ворону [Шекспір 1986].

Eagle – орел – *An **eagle**, madam.*[Shakespeare]– І орел немає [Шекспір 1986].

Lark – жайворонок – *It was the **lark**.* [Shakespeare] – То жайворонок [Шекспір 1986].

Nightingale – соловей – *It was the **nightingale**.* [Shakespeare]– Тосоловей [Шекспір 1986].

Raven – ворон – *On a **raven's** back.* [Shakespeare]– На ворона крилі! [Шекспір 1986].

Отже, за результатами нашого дослідження ми виявили, що найбільш чисельними групами за кількістю лексичних одиниць є ЛСГ «Тварини» (15 одиниць) та ЛСГ «Їжа та напої» (14 одиниць). Варто зазначити, що однаково найменшу кількість лексичних одиниць містять ЛСГ «Меблі» (5 одиниць), ЛСГ «Одяг» (5 одиниць) та ЛСГ «Акcesуари» (5 одиниць).

3.5 ЛСП побутової лексики «Робінзона Крузо» як художнього твору пізньоновоанглійського періоду

Роман «Життя й незвичайні та дивовижні пригоди Робінзона Крузо, моряка з Йорку» складається з трьох частин. У нашому дослідженні ми розглядаємо саме першу частину, а саме – Пригоди на безлюдному острові і під час кругосвітньої подорожі (1719 р). Роман за жанром є пригодницьким. В основу сюжету покладено реальні факти, щоденники подорожей різних мандрівників, особливо слід звернути увагу на історію моряка Олександра Селькірка, який впродовж 4 років прожив на безлюдному острові в Тихому Океані. Також роман написаний у формі щоденника.

Головна ідея роману: прославлення людської праці і розуму як важливих чинників розвитку та вдосконалення людини. Твір учить мужності, терпінню, оптимізму в екстремальних умовах. У романі розкриваються найкращі якості людини епохи Просвітництва.

Мета роману: простежити поведінку людини у виключних умовах, яка знаходиться за межами суспільства, позбавлена людського спілкування, завдяки розумові і праці отримує перемогу в боротьбі з природою.

Оповідь ведеться від І особи, мову можна схарактеризувати як ділову та лаконічну, адже у романі наявна велика кількість різних фактів. Це зроблено для того, об переконати читачів у правдоподібності оповіді.

Роман став предметом багаточисленних унаслідувань. Уже на кінець XIX ст. було нараховано 700 видань перекладів та переробок твору [Девдюк 2012, с. 60-63].

Ми зробили аналіз ЛСП побутової лексики у поданому художньому творі. Як було зазначено вище, завданням нашого дослідження є аналіз восьми лексико-семантичних груп лексико-семантичного поля побутової лексики.

Серед складових ЛСГ «Житло» в «Робінзоні Крузо» було виявлено 11 лексичних одиниць, які були розподілені у підгрупи зазначені вище: *chamber* – кімната, *door* – двері, *entrance* – вхід, *fire* – вогонь, *floor* – підлога, *house* – дім, *kitchen* – кухня, *light* – світло, *roof* – дах, *room* – кімната, *wall* – стіна.

Частини будинку: *house* – дім, *kitchen* – кухня, *roof* – дах.

Kitchen – кухня – *In my fancy, I called my **kitchen**.* [Defoe] – «Кухню», як я її подумки називав [Дефо 1985].

House – дім – *leaving father's **house**.* [Defoe] – Покинути батьківський дім [Дефо 1985].

Roof – дах – *A complete **roof** over it.* [Defoe] – Дах був зроблений [Дефо 1985].

Частини кімнати: *chamber* – кімната, *door* – двері, *entrance* – вхід, *fire* – вогонь, *floor* – підлога, *light* – світло, *room* – кімната, *wall* – стіна.

Chamber – кімната – *Into his **chamber**.* [Defoe] – До своєї кімнати [Дефо 1985].

Door – двері – *Not by a **door** but over the wall.* [Defoe] – Не дверима, а через стіну [Дефо 1985].

Entrance – вхід – *Like the **entrance**.* [Defoe] – Ніби вхід [Дефо 1985].

Fire – вогонь – *A pretty larg **efire**.* [Defoe] – Великий вогонь [Дефо 1985].

Floor – підлога – *The floor was dry and level* [Defoe] – З сухим і рівним дном [Дефо 1985].

Light – світло – *Not a clear, steady **light**.* [Defoe] – Тьмяним, нерівним світлом [Дефо 1985].

Room – кімната – *To make this **room** or cave spacious enough.* [Defoe] – Поширював печеру [Дефо 1985].

Wall – стіна – *The **wall** reflected.* [Defoe] – Виблискувало на стінах [Дефо1985].

Щодо складових ЛСГ «Господарські предмети» в «Робінзоні Крузо» було виявлено 8 лексичних одиниць, які були розподілені у підгрупи зазначені вище: *blanket* – ковдра, *book* – книга, *box* – коробка, *candle* – свічка, *lamp* – лампа, *paper* – бумага, *pen* – ручка, *wax* – віск.

Предмети інтер'єру: *candle* – свічка, *lamp* – лампа.

Candle – свічка – *To make **candles*** [Defoe] – З якого ми робили свічки [Дефо 1985].

Lamp – лампа – *My **lamp** burning in the cave.* [Defoe] – Каганця в печері я не погасив [Дефо 1985].

Предмети домашнього вжитку: *blanket* – ковдра, *books* – книжки, *box* – коробка, *paper* – бумага, *pen* – ручка, *wax* – віск.

Blanket – ковдра – *Somerice – straw, and a **blanket** upon it* [Defoe] – Оберемок рисової соломи та ковдра [Дефо 1985].

Book – книга – *Laid down the **book**.* [Defoe] – Поклав книгу [Дефо 1985].

Box – коробка – *Little square chests, or **boxes**.* [Defoe] – Виготовляв ящички [Дефо 1985].

Paper – бумага – *Upon the **paper*** [Defoe] – На папері [Дефо 1985].

Pen – ручка – *I found **pens, ink, and paper.*** [Defoe] – Пера, чорнило та папір [Дефо 1985].

Wax – віск – *The **wax, to make candles.***[Defoe] – Віск, з якого ми робили свічки [Дефо 1985].

Серед складових ЛСГ «Меблі» в «Робінзоні Крузо» було виявлено 6 лексичних одиниць, які були розподілені у підгрупи зазначені вище: *bed* – ліжка, *chair* – стілець, *shelves* – полиці, *sink* – мийка, *stool* – табурет, *table* – стіл.

Для відпочинку: *bed* – ліжка, *chair* – стілець, *stool* – табурет.

Bed – ліжко – *And went to bed*. [Defoe] – І ліг на ліжко [Дефо1985].

Chair – стілець – *A chair and a table*. [Defoe] – Стіл і стілець [Дефо1985].

Stool – табурет – *At the foot stool*. [Defoe] – Коло підніжжя [Дефо 1985].

Для зберігання: *shelves* – полиці, *table* – стіл.

Shelves – полиці – *I placed shelve*. [Defoe] – Припасовував у льоху полиці [Дефо 1985].

Table – стіл – *In making my table*. [Defoe] – На виготовлення стола [Дефо 1985].

Обладнання ванної кімнати: *sink* – мийка.

Sink – мийка – *Like a sink* [Defoe] – Ніби ринву для стоку води [Дефо 1985].

Серед складових ЛСГ «**Їжа**» в «Робінзоні Крузо» було виявлено 25 лексичних одиниць, які були розподілені у підгрупи зазначені вище: *barley* – ячмінь, *beer* – пиво, *beef* – яловичина, *bread* – хліб, *butter* – масло, *cake* – торт, пиріг, *cheese* – сир, *chicken* – курча, *chocolate* – шоколад, *cocoa* – какао, *coffee* – кава, *egg* – яйце, *flesh* – плоть, м'ясо, *grape* – виноград, *lemon* – лимон, *lime* – лайм, *melon* – диня, *milk* – молоко, *pie* – пиріг, *raisin* – родзинка, *rice* – рис, *salt* – сіль, *water* – вода, *wheat* – пшениця, *wine* – вино.

Випічка та солодощі: *bread* – хліб, *butter* – масло, *cake* – торт, пиріг, *cocoa* – какао, *chocolate* – шоколад, *pie* – пиріг.

Bread – хліб – *My bread especially*. [Defoe] – Особливо хліб [Дефо1985].

Butter – масло – *To make both butter and cheese*. [Defoe] – Як робити масло й сир [Дефо 1985].

Cake – торт, пиріг – *It hena tea biscuit – cake*. [Defoe] – А тоді з'їв сухар. [Дефо 1985].

Cocoa – какао – *Abundance of cocoa trees*. [Defoe] – Сила кокосових пальм [Дефо 1985].

Chocolate – шоколад – *A copper pot to make chocolate*. [Defoe] – Мідний кавник і жаровню [Дефо 1985].

Pie– пиріг – *As a woman would make pies*. [Defoe]– Як ліплять пироги жінки [Дефо 1985].

Крупи: *barley* – ячмінь, *rice* – рис, *wheat*– пшениця.

Barley – ячмінь – *Perfect green barley*. [Defoe]– Чудового зерна ячменю. [Дефо 1985].

Rice – рис – *Crop of barley and rice*. [Defoe] – Врожаю ячменю та рису [Дефо 1985].

Wheat – пшениця – *Some barley and wheat together*. [Defoe] – Ячмінь упереміж із пшеницею [Дефо 1985].

Продукти тваринного походження: *beef* – яловичина, *chicken* – курча, *flesh* – плоть, м'ясо [Дефо 1985].

Beef – яловичина – *Ship's beef*. [Defoe]– Шматків яловичини [Дефо 1985].

Cheese – сир – *Seen butter or cheesemade*. [Defoe] – Як роблять масло й сир [Дефо 1985].

Chicken – курча – *A bag of chickens' meat*. [Defoe] – Мішок з пташиним кормом [Дефо 1985].

Egg – яйце – *Turtle's eggs*. [Defoe] – Черепащачими яйцями [Дефо 1985].

Flesh – плоть, м'ясо – *A piece of the goat's flesh*. [Defoe] – Я відрізає козлятини [Дефо 1985].

Фрукти: *grape* – виноград, *lemon* – лимон, *lime* – лайм, *melon* – диня, *raisin* – родзинка.

Grape – виноград – *I gathered a great heap of grapes*. [Defoe]– Я назбирав винограду [Дефо 1985].

Lemon – лимон – *And as for the limes and lemons*. [Defoe] – Що ж до лимонів. [Дефо 1985]

Lime – лайм – *The green limes*. [Defoe] – Зелених лимонів [Дефо 1985].

Melon – диня – *I found melons upon the ground*. [Defoe] – Багато динь і винограду [Дефо 1985].

Raisin– родзинка – *Excellent good raisins*. [Defoe] – Чудові родзинки [Дефо 1985].

Спеції та приправи:

Salt – сіль – *Yeast and salt*. [Defoe] – Сіль та дріжджі [Дефо 1985].

Напої: *beer* – пиво, *coffee* – кава, *milk* – молоко, *water* – вода, *wine* – вино.

Beer – пиво – *To brew myself some beer*. [Defoe]– Зварити пиво [Дефо 1985].

Coffee – кава – *And his bread, rice, and coffee*. [Defoe] – Для хліба, рису, кави [Дефо 1985].

Milk – молоко – *A gallon or two of milk*. [Defoe]– До двох галонів молока [Дефо 1985].

Water – вода – *To land for fresh water*. [Defoe] – Щоб набрати води [Дефо 1985].

Wine – вино – *Wine or...raisins*. [Defoe] – Вином та родзинками. [Дефо 1985].

Щодо складових ЛСГ «Кухонне обладнання» в «Робінзоні Крузо» було виявлено 12 лексичних одиниць, які були розподілені у підгрупи зазначені вище: *basket* – кошик, *bowl* – чаша, *dish*– блюдо, посуд, *fork* – виделка, *jar* – банка, *jug* – глечик, кухоль, *kettle* – чайник, *knife* – ніж, *oven* – піч, духовка, *pot* – горщик, каструля, *sieve* – сито, *tongs* – щипці.

Кухонні прилади: *oven* – піч, духовка.

Oven – піч, духовка – *As in the best oven*. [Defoe] – Як у найкращій печі [Дефо 1985].

Кухонне начиння: *basket* – кошик, *bowl* – чаша, *dish* – блюдо, посуд, *fork* – виделка, *jar* – банка, *jug* – глечик, кухоль, *kettle* – чайник, *knife* – ніж, духовка, *pot* – горщик, каструля, *sieve* – сито, *tongs* – щипці.

Basket – кошик – *Large deep baskets*. [Defoe] – Великі, глибокі кошики [Дефо1985].

Bowl – чаша – *Let us make a bowl of punch*. [Defoe] – Гайда, зварімо пуншу [Дефо1985].

Dish – блюдо, посуд – *A little **dish** made of clay.* [Defoe] – Із глини мисочку [Дефо 1985].

Fork – виделка – *Good knives and **forks**.* [Defoe] – Добрих ножів та виделок [Дефо 1985].

Jar – банка – *A great **jar** of freshwater.* [Defoe] – Повний глечик прісної води [Дефо1985].

Jug – глечик, кухоль – *An earthen **jug** o rpot.* [Defoe] – Це був глечик [Дефо 1985].

Kettle – чайник – *A great **kettle**.* [Defoe]– Я перевіз...казан. [Дефо 1985].

Knife – ніж – *A notch with my **knife**.* [Defoe] – Робив ножем зарубку [Дефо 1985].

Pot – горщик, каструля – *To make it burn some **pots**.* [Defoe] – Щоб випалити мої горщики [Дефо 1985].

Sieve – сито – *Three small **sieves**.* [Defoe] – Три сита...маленькі [Дефо 1985].

Tongs – щипці – *I took a fire – shovel and **tongs**.* [Defoe] – Я взяв також совок для вугілля та щипці [Дефо 1985].

Серед складових ЛСГ «Одяг» в «Робінзоні Крузо» було виявлено 7 лексичних одиниць, які були розподілені у підгрупи зазначені вище: *boots* – чоботи, *coat* – пальто, плащ, *dress* – наряд, сукня, *jacket* – куртка, *shirt* – сорочка, *shoe* – взуття, *skirt* – спідниця.

Верхній одяг: *coat* – пальто, плащ, *jacket* – куртка.

Coat – пальто, плащ – *goa t– skin **coat**.* –Куртці з козячих шкур [Дефо 1985].

Jacket – куртка – *A short **jacket**.* [Defoe] – Коротка куртка [Дефо 1985].

Одяг: *dress* – наряд, сукня, *shirt*– сорочка, *skirt*– спідниця.

Dress – наряд, сукня – *In this kind of **dress**.* [Defoe] – В описаному вбранні [Дефо 1985].

Shirt – сорочка – *Six new clean **shirts**.* [Defoe] – Півдюжини нових чистих сорочок [Дефо 1985].

Skirt – спідниця – *The skirts coming down*. [Defoe] – З полами, що доходили [Дефо 1985].

Взуття: *boots* – чоботи, *shoe* – взуття.

Boots – чоботи – *Gets off his boots*. [Defoe] – Стягнув з себе чоботи [Дефо 1985].

Shoe – взуття – *English shoes*. [Defoe] – Англійське взуття [Дефо 1985].

Щодо складових ЛСГ «**Аксесуари**» в «Робінзоні Крузо» було виявлено 7 лексичних одиниць, які були розподілені у підгрупи зазначені вище: *belt* – пояс, *cap* – шапка, *glove* – рукавичка, *hat* – капелюх, *kerchiefs* – хустки, *ring* – кільце, *umbrella* – парасолька.

Галантерея: *belt* – пояс, *cap* – шапка, *glove* – рукавичка, *hat* – капелюх, *kerchiefs* – хустки, *umbrella* – парасолька.

Belt – пояс – *A broad belt of goat's skin*. [Defoe] – Широким поясом із козячої шкіри [Дефо 1985].

Cap – шапка – *A great cap for my head*. [Defoe] – Величезну шапку [Дефо 1985].

Glove – рукавичка – *Two pair of gloves*. [Defoe] – Дві пари рукавичок [Дефо 1985].

Hat – капелюх – *Without a cap or hat on*. [Defoe] – Без шапки або без капелюха [Дефо 1985].

Kerchiefs – хустки – *White linen handkerchiefs*. [Defoe] – Білих полотняних носових хусток [Дефо 1985].

Umbrella – парасолька – *My gun and umbrella*. [Defoe] – Рушницю та парасольку [Дефо 1985].

Прикраси: *ring* – кільце

Ring – кільце – *Then they came all close in a ring*. [Defoe]– Тоді вони стали колом [Дефо 1985].

Серед складових ЛСГ «**Тварини**» в «Робінзоні Крузо» було виявлено 17 лексичних одиниць, які були розподілені у підгрупи зазначені вище: *bears* – ведмеді, *calf*– теля, *cat* – кіт, *cow* – корова, *dog* – собака, *fish* – рибаfox –

лисиця, *goat* – козел, *hare* – заєць, *lion* – лев, *ox* – бик, віл, *rat* – щур, *raven* – ворон, *sheep* – вівця, *tiger* – тигр, *turtle* – черепаха, *wolf* – вовк.

Домашні тварини: *calf* – теля, *cat* – кіт, *cow* – корова, *dog* – собака, *fish* – риба, *goat* – козел, *hare* – заєць, *ox* – бик, віл, *rat* – щур, *sheep* – вівця, *turtle* – черепаха.

Calf – теля – *Five cows, three of them being big with calf.* – П'ять корів, з яких три були тільні [Дефо 1985].

Cat – кіт – *A dog and two cats.* [Defoe] – Дві кішки й собака [Дефо 1985].

Cow – корова – *That had never milked a cow.* [Defoe] – Ніколи зроду я не доїв корів [Дефо 1985].

Dog – собака – *My dog to hunt them down.* [Defoe] – Пополовати на них з собакою [Дефо 1985].

Fish – риба – *For when I had fish on my hook.* [Defoe] – Коли в мене клювала риба [Дефо 1985].

Goat – козел – *There were goats in the island.* [Defoe] – На острові водяться кози [Дефо 1985].

Hare – заєць – *Two or three creatures like hares.* [Defoe] – Двох якихось звірят, схожих на нашого зайця. [Дефо 1985]

Ox – бик, віл – *To kill an ox.* [Defoe] – Убити бика [Дефо 1985].

Rat – щур – *Was all devoured by therats.* [Defoe] – Були зіпсуті пацюками [Дефо 1985].

Sheep – вівця – *Some sheep, and some hogs.* [Defoe] – Кілька овець і свиней [Дефо 1985].

Turtle – черепаха – *A large tortoise or turtle.* [Defoe] – Величезну черепаху [Дефо 1985].

Дикі тварини: *bears* – ведмеді, *fox* – лисиця, *lion* – лев, *tiger* – тигр, *wolf* – вовк.

Bears – ведмеді – *Some bears had broken.* [Defoe] – Кілька ведмедів удерлись [Дефо 1985].

Fox – лисиця – *Hares...andfoxes*. [Defoe] – Зайців...і силу–силенну лисиць. [Дефо 1985]

Lion – лев – *That hunger will tame a lion*. [Defoe] – Що голод приборкує навіть левів. [Дефо 1985].

Tiger – тигр – *The lions and tigers of Africa*. [Defoe] – Африканські тигри й леви [Дефо 1985].

Wolf – вовк – *Like a ravenous wolf*. [Defoe] – Як зголоднілий за зиму вовк. [Дефо 1985].

Птахи: *raven* – ворон.

Raven – ворон – *feeding Elijah by ravens*. [Defoe] – Коли ворони годували його [Дефо 1985].

Отже, за результатами нашого дослідження ми виявили, що найбільш чисельними групами за кількістю лексичних одиниць є ЛСГ «Їжа та напої» (25 одиниць) та ЛСГ «Тварини» (17 одиниць). Найменшу кількість лексичних одиниць містить ЛСГ «Меблі» (6 одиниць).

3.6 ЛСП побутової лексики «Загубленої» як художнього твору сучасноанглійського періоду

Серед багатьох письменників 21 століття варто виділити Гіліян Флінн яка є американською письменницею, сценаристкою та автором коміксів. До написання роману «Загублена» у 2012 році, світ побачив ще два твори Гіліян Флінн – «Гострі предмети» і «Темних місця». Саме роман «Загублена» принес авторці світову славу. «Загублена» - це роман-трилер, який наповнений таємницями та заплутаністю подій. Сюжет будується навколо головного героя Ніка Данна, який звинувачений у зникненні своєї дружини. У творі присутні ненадійні розповідники, завдяки чому важно

виявити що є справжнім, а що лише вигадкою. Завдяки цьому атор досягає ефекту тривожності та постійної напруги від невідомого.

Ми зробили аналіз ЛСП побутової лексики у поданому художньому творі. Як було зазначено вище, завданням нашого дослідження є аналіз восьми лексико-семантичних груп лексико-семантичного поля побутової лексики.

Серед складових ЛСГ «Житло» в «Загубленій» було виявлено 21 лексичну одиницю, які були розподілені у підгрупи зазначені вище: *apartment* – квартира, *balcony* – балкон, *bathroom* – ванна кімната, *bedroom* – спальня, *diningroom* – їдальня, *door* – двері, *entrance* – вхід, *fire* – вогонь, *floor* – підлога, *garage* – гараж, *hallway* – коридор, *house* – будинок, *kitchen* – кухня, *light* – світло, *living room* – вітальня, *roof* – дах, *room* – кімната, *toilet* – туалет, *wall* – стіна, *window* – вікно, *yard* – двір.

Частини будинку: *apartment* – квартира, *balcony* – балкон, *bathroom* – ванна кімната, *bedroom* – спальня, *dining room* – їдальня, *garage* – гараж, *house* – дім, *kitchen* – кухня, *living room* – вітальня, *toilet* – туалет, *roof* – дах, *yard* – двір.

Apartment – квартира – *in our apartment*. [Flynn] – В нашій квартирі.

Balcony – балкон – *posh hotel balcony*. [Flynn] – На балконі розкішного готелю.

Bathroom – ванна кімната – *The bathroom door*. [Flynn] – Двері ванної.

Bedroom – спальня – *We entered the bedroom*. [Flynn] – Ми увійшли в спальню.

Diningroom – їдальня – *A chair in the dining room*. [Flynn] – Крісло в їдальні.

Garage – гараж – *Into my garage*. [Flynn] – Проїхати в гараж.

House – дім – *Come inside the house*. [Flynn] – Зайдіть в будинок.

Kitchen – кухня – *Outside the kitchen door*. [Flynn] – За кухонними дверима.

Livingroom – вітальня – *The living room window*. [Flynn]– Навікні вітальні.

Roof – дах – *From the roof*. [Flynn] – З даху.

Toilet– туалет – *A family pack o toilet paper*. [Flynn]– Упаковкою туалетного паперу.

Yard – двір – *A back yard barbecue*. [Flynn] – Барбекю у себе у дворі.

Частини кімнати: *door* – двері, *entrance* – вхід, *fire* – вогонь, *floor* – підлога, *hallway* – коридор, *light* – світло, *room* – кімната, *wall*– стіна, *window* – вікно.

Door – двері – *The door of my bar*. [Flynn]–Двері нашого бару.

Entrance – вхід – *Applauds the customer's entrance*. [Flynn] – Входу відвідувача аплодує.

Fire – вогонь – *Out a fire exit*. [Flynn] – По пожежній драбині.

Floor – підлога – *The tiled floor*. [Flynn] – Підлогаз плиток.

Hallway – коридор – *Toward the hallway*. [Flynn]– У бік коридору.

Light – світло – *When I switch on the lights*. [Flynn]– Увімкнувши світло.

Room – кімната – *In the center of the room*. [Flynn] – В центрі кімнати.

Wall – стіна – *On the wall*. [Flynn] – На стіні.

Window – вікно – *The living room window*. [Flynn] – На вікні вітальні.

Щодо складових ЛСГ «Господарські предмети» в «Загубленій» було виявлено 22 лексичні одиниць, які були розподілені у підгрупи зазначені вище: *blanket* – ковдра, *blinds* – жалюзі, *book* – книга, *box* – коробка, *bucket* – відро, *candle* – свічка, *carpet* – килим, *clock* – годинник, *curtain* – занавіска, *cushion* – подушка, *lamp* – лампа, *lighter* – запальничка, *mirror* – дзеркало, *paper* – бумага, *pencil*– олівець, *pillow* – подушка, *pillowcase* – наволочка, *rug* – килимок, *torch* – факел, *towel* – рушник, *vase* – ваза, *wax* – віск.

Предмети інтер'єру: *blinds* – жалюзі, *candle* – свічка, *carpet* – килим, *clock* – годинник, *curtain* – занавіска, *lamp* – лампа, *mirror* – дзеркало, *rug* – килимок, *torch* – факел, *vase* – ваза.

Blinds – жалюзі – *Aluminum blinds*. [Flynn] – Алюмінієві жалюзі.

Candle – свічка – *Noone could see the **candles** anymore.* [Flynn] – Неяскраві вогники свічок.

Carpet – килим – *The **carpet** glinted.* [Flynn]– На килимі виблискували.

Clock – годинник – *The **clock** on the wall.* [Flynn] – Настінний годинник.

Curtain – занавіска – *The stiff beig **ecurtains**.* [Flynn] – Жорсткі бежеві фіранки.

Lamp – лампа – *Gas camping **lamps**.* [Flynn] – Похідні лампи.

Mirror – дзеркало – *When I looked in the **mirror**.* [Flynn] – Заглянувши в дзеркало.

Rug – килимок – *On the **rug**.* [Flynn] – На килимі.

Torch – факел – *Like **tikitorches**.* [Flynn] – Як смолоскипи.

Vase – ваза – *Amy's favorite **vase**.* [Flynn] – Улюблена ваза Емі.

Предмети домашнього вжитку: *blanket* – ковдра, *books* – книжки, *box* – коробка, *bucket* – відро, *cushion* – подушка, *lighter* – запальничка, *paper* – бумага, *pencil* – олівець, *pillow* – подушка, *pillowcase* – наволочка, *towel* – рушник, *wax* – віск.

Blanket – ковдра – *It complements both the **blanket**.* [Flynn]– Він гармонує з пледом.

Book– книга – *The girl in the **books**.* [Flynn]–На дівчинку з книги.

Box – коробка – *Holding a perfectly square **box**.* [Flynn] – Підняла коробку.

Bucket – відро – *A stained plastic **bucket**.* [Flynn] – Брудне пластмасове відро.

Cushion– подушка – *On our two of **cushions*** [Flynn]– Кожен на своїй диванній подушці.

Lighter – запальничка – *The shwick of Greta's **lighter*** [Flynn] – Клацання її запальнички.

Paper – бумага – *Piece of notebook **paper*** [Flynn] – Квадратик паперу для записів.

Pencil – олівець – *The eraser end of a pencil*. [Flynn] – Незаточеним кінцем олівця.

Pillow – подушка – *Warmed the pillow*. [Flynn] – Коли подушка нагрілася.

Pillowcase – наволочка – *Navy blue pillow-case* [Flynn] – Темно-синю наволочку.

Towel – рушник – *On the tiny towel*. [Flynn] – рушником.

Wax – віск – *Melted wax* [Flynn] – Розплавлений віск.

Серед складових ЛСГ «Меблі» в «Загубленій» було виявлено 15 лексичних одиниць, які були розподілені у підгрупи зазначені вище: *armchair* – крісло, *bed* – ліжка, *bath* – ванна, *chair* – стілець, *cupboard* – шафа, сервант, *desk* – письмовий стіл, *mattress* – матрац, *ottoman* – тахта, *shelves* – полиці, *shower* – душ, *sink* – мийка, *sofa* – диван, *stool* – табурет, *table* – стіл, *washingmachine* – пральна машина.

Для відпочинку: *armchair* – крісло, *bed* – ліжка, *chair* – стілець, *mattress* – матрац, *ottoman* – тахта, *sofa* – диван, *stool* – табурет.

Armchair – крісло – *He pointed me toward an armchair*. [Flynn] – Господар вказав на крісло.

Bed – ліжка – *I'll pull myself out of bed*. [Flynn] – Часом витягаю себе з ліжка.

Chair – стілець – *He pulled a chair up to the table*. [Flynn] – Він присунув стілець до столу.

Mattress – матрац – *Like the inside of a mattress*. [Flynn] – Ніби ліг на матрац.

Ottoman – тахта – *He sat down on our ottoman*. [Flynn] – Мій чоловік сів на оттоман.

Sofa – диван – *To get up from the sofa*. [Flynn] – Ніби хотів підвестися з дивана.

Stool – табурет – *On one of the bar stools*. [Flynn] – На барному табуреті.

Для зберігання: *cupboard* – шафа, сервант, *desk* – письмовий стіл, *shelves* – полиці, *table* – стіл.

Cupboard – шафа, сервант – *Banging wooden cupboards*. [Flynn] – Гриміли дверцята шафи.

Desk – письмовий стіл – *Big enough for a desk*. [Flynn] – Де насилу поміщалися письмовий стіл.

Shelves – полиці – *Shelves thick with legal books*. [Flynn] – Полички забиті юридичними довідниками.

Table – стіл – *In the center of the table*. [Flynn] – Посеред столу.

Обладнання ванної кімнати: *bath* – ванна, *sink* – мийка, *shower* – душ, *washingmachine* – пральна машина.

Bath – ванна – *After a hot bath*. [Flynn] – Прийнявши ванну.

Sink – мийка – *In the sink*. [Flynn] – Над стічною трубою.

Shower – душ – *My shower craving*. [Flynn] – Я встав під душ.

Washing machine – пральна машина – *The communal washing machine*. [Flynn] – Прання в громадській машині.

Щодо складових ЛСГ «Іжа» в «Загубленій» було виявлено 26 лексичні одиниць, які були розподілені у підгрупи зазначені вище: *ale* – ель, *apple* – яблуко, *beef* – яловичина, *beer* – пиво, *bread* – хліб, *butter* – масло, *cake* – торт, пиріг, *cheese* – сир, *chicken* – курча, *chocolate* – шоколад, *coffee* – кава, *egg* – яйце, *flesh* – плоть, м'ясо, *lamb* – баранина, *lemon* – лимон, *lime* – лайм, *melon* – диня, *milk* – молоко, *nut* – горіх, *pie* – пиріг, *salt* – сіль, *sauce* – соус, *tart* – тарт, пиріг, *water* – вода, *wheat* – пшениця, *wine* – вино.

Випічка та солодощі: *bread* – хліб, *butter* – масло, *cake* – торт, пиріг, *chocolate* – шоколад, *nut* – горіх, *pie* – пиріг, *tart* – тарт, пиріг.

Bread – хліб – *Is offended by bread crusts*. [Flynn] – Не терпить хліб зі скоринкою!

Butter – масло – *Peanut butter out of the jar*. [Flynn] – Арахісовим маслом з банки.

Cake – торт, пиріг – *The grainy frosting of the cake*. [Flynn] – Хрумка глазур з торта.

Chocolate – шоколад – *He orders me chocolates.* [Flynn] – Він замовляє для мене шоколад.

Nut – горіх – *Licking the peanut butter.* [Flynn] – Злизуючи горіхову пасту.

Pie – пиріг – *My Fritopie?* [Flynn] – Мій пиріг фріто?

Tart – тарт, пиріг – *Goat – cheesetarts.* [Flynn] – Пиріг з козячим сиром.

Крупи: *wheat* – пшениця.

Wheat – пшениця – *Wheat allergies.* [Flynn] – Харчовою алергією.

Продукти тваринного походження: *beef* – яловичина, *chicken* – курча, *flesh* – плоть, м'ясо, *lamb* – баранина.

Beef – яловичина – *I eat beef jerky.* [Flynn] – Почала гризти копчену яловичину.

Cheese – сир – *One bite of cheese.* [Flynn] – Шматочок сиру.

Chicken – курча – *Chicken soup.* – Курячий бульйон.

Egg – яйце – *Eggs Benedicts.* – Яйцями-бенедикт.

Flesh – плоть, м'ясо – *A bullet with my flesh.* [Flynn] – Куля з частинками моєї плоті.

Lamb – баранина – *Lamb meat balls.* – Баранячі фрикадельки.

Фрукти: *apple* – яблуко, *lemon* – лимон, *lime* – лайм, *melon* – диня.

Apple – яблуко – *Andie brought me an apple.* [Flynn] – Енді принесла мені яблуко.

Lemon – лимон – *Lemon yellow.* [Flynn] – Лимонно-жовтому.

Lime – лайм – *The end of his lime tie.* [Flynn] – Кінчик лаймової краватки.

Melon – диня – *Honey dew and melon.* [Flynn] – Динею звичайною... динею медовою.

Спеції та приправи:

Salt – сіль – *With warm salt water.* [Flynn] – Насипати солі скільки треба.

Sauce – соус – *Sticky with alfredo sauce.* [Flynn] – Залите соусом альфредо.

Напої: *ale* – ель, *beer* – пиво, *coffee* – кава, *milk* – молоко, *water* – вода, *wine* – вино.

Ale – ель – *Poured himself a ginger ale.* [Flynn] – Налив собі імбирного пива.

Beer – пиво – *Just sitting with a beer.* [Flynn] – Просто сиділа з пивом.

Coffee – кава – *Another water, or coffee..?* [Flynn] – Ще води? Або кави?

Milk – молоко – *How much milk costs.* [Flynn] – В цінах на молоко.

Water – вода – *I change the sickly water.* [Flynn] – Я міняю протухлу воду.

Wine – вино – *With a bottle of wine.* [Flynn] – За пляшкою вина.

Серед складових ЛСГ «Кухонне обладнання» в «Загубленій» було виявлено 15 лексичних одиниць, які були розподілені у підгрупи зазначені вище: *bowl* – чаша, *cup* – чашка, *dishwasher* – посудомийна машина, *fork* – виделка, *fridge* – холодильник, *freezer* – морозильна камера, *jar* – банка, *kettle* – чайник, *knife* – ніж, *mug* – кружка, *plate* – тарілка, *pot* – горщик, каструля, *spoon* – ложка, *stove* – пічка, *toaster* – тостер.

Кухонні прилади: *dishwasher* – посудомийна машина, *fridge* – холодильник, *freezer* – морозильна камера, *kettle* – чайник, *stove* – пічка, *toaster* – тостер.

Dishwasher – посудомийна машина – *The loader of the dishwasher.* [Flynn] – Завантажувачем посудомийної машини.

Fridge – холодильник – *In the fridge.* [Flynn] – У холодильнику.

Freezer – морозильна камера – *In the back of the freezer.* [Flynn] – У задньої стінки морозильної камери.

Kettle – чайник – *Where a kettle was burning.* [Flynn] – Де кипів чайник.

Stove – пічка – *She left the stove on.* [Flynn] – Чи не залишила вона плиту ввімкненою.

Toaster – тостер – *The broken toaster.* – Зламаний тостер.

Кухонне начиння: *bowl* – чаша, *cup* – чашка, *fork* – виделка, *jar* – банка, *knife* – ніж, *mug* – кружка, *plate* – тарілка, *pot* – горщик, каструля, *spoon* – ложка.

Bowl – чаша – *Through bowls.* – З чаш.

Cup – чашка – *With a cup of cold coffee.* [Flynn] – З чашкою холодної кави.

Fork – виделка – *I stuck the tines of my fork.* [Flynn] – Я в той же час тицьнув виделкою.

Jar – банка – *Twenty-four jars.* – Дві дюжини банок.

Knife – ніж – *Hyper-quick knives kills.* [Flynn] – Навички супершвидкісного володіння ножем.

Mug – кружка – *The misshapen clay mug.* [Flynn] – Корявого глиняного кухля.

Pot – горщик, каструля – *Boil the minny pot.* – Зварити в каструлі.

Spoon – ложка – *I could eat him with a spoon!* [Flynn] – Хоч ложкою їж!

Plate – тарілка – *to the side of his plate.* – На край тарілки.

Щодо складових ЛСГ «Одяг» в «Загубленій» було виявлено 18 лексичних одиниць, які були розподілені у підгрупи зазначені вище: *boots* – чоботи, *blouse* – блузка, *cardigan* – кардиган, *coat* – пальто, плащ, *jacket* – куртка, *jeans* – джинси, *pajamas* – піжами, *robe* – халат, плаття, *sandals* – сандалі, *shirt* – сорочка, *shoe* – взуття, *shorts* – шорти, *skirt* – спідниця, *socks* – шкарпетки, *sweater* – светр, *tights* – колготки, *top* – топ, *trousers* – штани, брюки.

Верхній одяг: *cardigan* – кардиган, *coat* – пальто, плащ, *jacket* – куртка

Cardigan – кардиган – *A voice wearing a cardigan.* [Flynn] – Застібнутим на всі гудзики.

Coat – пальто, плащ – *In my swingy tweed coat.* [Flynn] – В твідовому пальто.

Jacket – куртка – *In an undersize jean jacket.* [Flynn] – У джинсовій куртці не за розміром.

Одяг: *blouse* – блузка, *jeans* – джинси, *pajamas* – піжами, *robe* – халат, плаття, *shirt* – сорочка, *shorts* – шорти, *skirt* – спідниця, *socks* – шкарпетки, *sweater* – светр, *tights* – колготки, *top* – топ, *trousers* – штани, брюки.

Blouse – блузка – *A pretty blouse.* – Гарненька блузка.

Jeans – джинси – *She was wearing jeans.* [Flynn] – Енді носила джинси.

Pajamas – піжами – *I sit in my pajamas.* [Flynn] – Сиджу вдома в піжамі.

Robe – халат, плаття – *In a white robe.* – В білій сукні.

Shirt – сорочка – *His shirt wasn't wrinkled.* [Flynn] – Сорочка не була зім'ятою.

Shorts – шорти – *A bikini top.* – Верх від бікіні.

Skirt – спідниця – *A turquoise tennis skirt.* [Flynn] – Бірюзовою тенісною спідниці.

Socks – шкарпетки – *In socks and pajamas.* [Flynn] – В шкарпетках і піжамах.

Sweater – светр – *That blues weater.* – Синій светр.

Tights – колготки – *I'm dancing in tights.* [Flynn] – Танцюю в трико.

Top – топ – *Snug tops.* – Відкриті блузки.

Trousers – штани, брюки – *Hands across his trousers.* [Flynn] – Долоні на штани.

Взуття: *boots* – чоботи, *sandals* – сандалі, *shoe* – взуття.

Boots – чоботи – *Pointed cowboy boots.* [Flynn] – Гострі носи ковбойських чобіт.

Sandals – сандалі – *High-heeled sandals.* [Flynn] – Босоніжки на високих підборах.

Shoe – взуття – *Five pairs of shoes.* [Flynn] – П'ять пар взуття.

Щодо складових ЛСГ «**Акcesуари**» в «Загубленій» було виявлено 17 лексичні одиниць, які були розподілені у підгрупи зазначені вище: *belt* – пояс, *bracelet* – браслет, *button* – гудзик, *cap* – шапка, *earrings* – сережки, *glove* – рукавичка, *hat* – капелюх, *jewel* – коштовність, *kerchiefs* – хустки, *lipstick* – губна помада, *purse* – сумочка, *ring* – кільце, *scarf* – шарф, *tie* – краватка, *umbrella* – парасолька, *wallet* – гаманець, *watch* – годинник.

Галантерея: *belt* – пояс, *cap* – шапка, *glove* – рукавичка, *hat* – капелюх, *kerchiefs* – хустки, *purse* – сумочка, *scarf* – шарф, *tie* – краватка, *umbrella* – парасолька, *wallet* – гаманець.

Belt – пояс – *My zippered money **belt***. [Flynn] – З пояса з кишенями.

Cap – шапка – *Bald under a knitted **cap***. [Flynn] – Лисій, під в'язаною шапочкою.

Glove – рукавичка – *I put on my latex **gloves***. [Flynn] – Після я натягнула латексні рукавички.

Hat – капелюх – *She put his **hat** on the top shelf*. [Flynn] – Дбайливо зберігає його капелюх на самій верхній полиці.

Kerchiefs – хустки – *Holding a **handkerchief***. [Flynn] – З носовою хусткою в руках.

Purse – сумочка – *From an oversize leather **purse***. [Flynn] – З ридикюля.

Scarf – шарф – *A green **scarf***. – Зелений шарф.

Tie – краватка – *With a **tie** the color of tropical fruit*. [Flynn] – В краватці кольору тропічних фруктів.

Umbrella – парасолька – *October drizzle from **umbrellas***. [Flynn] – Жовтневу мряку з парасольок.

Wallet – гаманець – *He opens his **wallet***. [Flynn] – Він відкриває гаманець

Прикраси: *bracelet* – браслет, *button* – гудзик, *earrings* – сережки, *ring* – кільце, *jewel* – коштовність, *lipstick* – губна помада, *watch* – годинник.

Bracelet – браслет – *Lines on her wrists, like **bracelets***. [Flynn] – лінії, що оперізують зап'ястя на зразок браслетів.

Button – гудзик – *Settig has **buttons***. [Flynn] – Кругліючі, як гудзики.

Earrings – сережки – *Little gold hoop **earrings***. [Flynn] – Сережка в вигляді золотого кільця.

Jewel – коштовність – *Vintage **jewelry*** – Старовинні ювелірні прикраси.

Lipstick – губна помада – *And she wore **lipstick***. [Flynn] – А ще вона нафарбувала губи.

Ring – кільце – *She twisted her precious **rings***. [Flynn] – Вона крутила персні.

Watch – годинник – *Looked at his **watch***. [Flynn] – Вступився на свій годинник.

Серед складових ЛСГ «Тварини» в «Загубленій» було виявлено 11 лексичних одиниць, які були розподілені у підгрупи зазначені вище: *bears* – ведмеді, *cat* – кіт, *dog* – собака, *fish* – риба, *goat* – козел, *mouse* – миша, *pig* – свиня, *rat* – щур, *raven* – ворон, *spider* – павук, *turtle* – черепаха.

Домашні тварини: *cat* – кіт, *dog* – собака, *fish* – риба, *goat* – козел, *mouse* – миша, *pig* – свиня, *rat* – щур, *turtle* – черепаха.

Cat – кіт – *Audrey Hepburn's cat*. [Flynn] – кішку у Одрі Хепберн.

Dog – собака – *Walking his dog*. – хтось вигулював собаку.

Fish – риба – *Quinoa was a kind of fish*. [Flynn] – кіноа - це риба.

Goat – козел – *A wad of goat cheese*. [Flynn] – шматочок козячого сиру.

Mouse – миша – *Saving the mouse*. [Flynn] – рятував мишу.

Pig – свиня – *A dripping pig fetus*. [Flynn] – слизьким зародком свині.

Rat – щур – *Be a river rat again*. [Flynn] – знову стати річковим щуром.

Turtle – черепаха – *Brian over feeding the class turtle*. [Flynn] – Браїана, який перегодував черепаху.

Дикі тварини: *bears* – ведмеді, *spider* – павук

Bears – ведмеді – *Teddy-bear eyes*. [Flynn] – Очі, як у плюшевого ведмедика.

Spider – павук – *It's like sleeping with a spider*. [Flynn] – Немов я в одній банці з павуком.

Птахи: *raven* – ворон

Raven – ворон – *The gorgeous, raven-haired*. [Flynn] – Волосся кольору воронячого крила.

Отже, за результатами нашого дослідження ми виявили, що найбільш чисельними групами за кількістю лексичних одиниць є ЛСГ «Їжа та напої» (32 одиниць) та ЛСГ «Господарські предмети» (22 одиниці). Найменшу кількість лексичних одиниць містить ЛСГ «Тварини» (11 одиниць).

Слід також зазначити, що проведене дослідження виявило, що на сучасному етапі розвитку додається ще одна складова ЛСГ «Господарські предмети», це різні назви електронних девайсів та побутової електроніки.

Серед складових ЛСГ «Електроніка» в «Загубленій» було виявлено 21 лексичну одиницю, які були розподілені у підгрупи «Електронні девайси» та «Побутова електроніка»: *camera* – камера, *computer* – комп'ютер, *creditcard* – кредитна карта, *DVD*, *e-mail* – електронна пошта, *Internet* – інтернет, *keyboard* – клавіатура, *laptop* – ноутбук, *message* – повідомлення, *microphone* – мікрофон, *movie* – фільм, кіно, *photo* – фотографія, *printer* – принтер, *screen* – екран, *speakers* – динаміки, *stereo*–стерео, *user* – користувач, *videogame*–відеогра, *phone* – телефон, *radio* – радіо, *TV* – телевізор.

Електронні девайси:

Camera – камера – *A flip camera.* – Фліп-камеру.

Computer – комп'ютер – *She hurried over to her computer.* – Вона підійшла до комп'ютера.

DVD – *BootlegDVDofacomiclike.* – Піратський диск з моїм улюбленим коміком.

Keyboard – клавіатура – *Hunched over the keyboard.* – Згорбленого над клавіатурою.

Laptop – ноутбук – *A search of his laptop.* – Вивчення його ноутбука.

Microphone – мікрофон – *The half-raised microphone.* – Низького мікрофона.

Printer – принтер – *Began fiddling with a printer.* – Затіяла метушню зпринтером.

Screen – екран – *On the screen.* – На екрані.

Speakers – динаміки – *Through the speakers.* – З динаміків.

Stereo – *On the stereo.* – Зі стерео колонок.

Phone – телефон – *Turned the phone around.* – Розгорнула телефон.

Radio – радіо – *I turned on the radio.* – Включивши радіо.

TV – телевізор – *flipped the TV.* – Вимкнув телевізор.

Побутова електроніка:

Creditcard – кредитна карта – *From credit cards.* – З кредитних карт.

E-mail – електронна пошта – *I finde-mailso ... cheap.* – Як на мене, так електронна пошта - просто дрібниця..

Internet – інтернет – *The Internet was still some exoticpet.* – Інтернет тоді здавався екзотичною тваринкою.

Message – повідомлення – *I'd left five messages.* – Я залишив п'ять повідомлень.

Movie – *Out of a movie.* – Як вкіно.

Photo – фотографія – *Is taredat the photo.* – Дивився на фотографію.

User – користувач – *The user'smanual.* – Інструкцію користувача.

Videogame – *Play video games.* – Ганяти відеоігри.

ВИСНОВКИ

Розвиток історії англійської мови відбувається протягом багатьох століть. Загальнопринятим є поділ на три періоди – староанглійський, середньо англійський та ново англійський. Однак, багато дослідників розгалужують розвиток англійської мови на чотири та більше періодів.

Еволюція мовної системи відбувається у синтезі із розвитком оточуючого середовища. Зміни у суспільстві спричинюють зміни і такої соціальної складової як мова. Великий вплив на мовні зміни мають саме історичні події (наприклад: завоювання, війна, виникнення друкарства, колонізація та інше).

Мова хоча і постійно пристосовується до нових умов існування, все ж таки потребує власного її вдосконалення. Інколи виникає необхідність у перебудові мовного механізму чи збереженні у мові комунікативної інтенції. Зазвичай мовні зміни є ледь помітними, бо вони відбуваються повільно, і їх можна виявити тільки через відносно великий проміжок часу.

Діахронічна лінгвосинергетика є новим підходом до опису розвитку мовної системи. Лінгвосинергетика розглядає мову як складну, відкриту, нелінійну систему, здатну до самоорганізації та саморозвитку. Мовна система завжди перебуває у стані відносної рівноваги, адже вона знаходиться у постійній взаємодії із навколишнім середовищем. Завдяки поняттям «точка біфуркації», «флуктуації», «аттрактор» можна пояснити як саме розвивається мова.

Якщо у мові відбуваються відхилення менших величин від стану відносної рівноваги, то система через деякий час із альтернативи можливих шляхів розвитку вимушена обирати найбільш сприйнятливий варіант її розвитку, щоб у подальшому вийти на новий стан відносної рівноваги. Діахронічна лінгвосинергетика досліджує зміни мовної системи які відбувались у минулому та відбуваються у теперішній момент, а також

робить можливим прогнозування різних варіантів змін мовної системи у майбутньому.

Під час розгляду лексичних одиниць будь якої мови, їх варто досліджувати у межах певних лексико-семантичних полей. Лексико-семантичне поле являє собою сукупність лексичних одиниць, які поєднані спільним значенням та зображують у мові певну понятійну сферу. Елементи лексико-семантичного поля взаємопов'язані та упорядковані у певну ієрархічну структуру. Ця структура складається з ядерної та периферійної зон.

Побутова лексика складається із слів, які називають поширені в побуті предмети і явища. Сюди відносяться назви житла, меблів, господарських предметів, кухонного начиння, їжі та напоїв, одягу і взуття, свійських тварин і птахів та інші. В результаті нашого дослідження було виявлено 452 лексичні одиниці, які належать до лексико-семантичного поля побутової лексики.

Лексико-семантичне поле побутової лексики у нашому дослідженні було поділено на певні лексико-семантичні групи: «Житло», «Господарські предмети», «Меблі», «Їжа та напої», «Кухонне обладнання», «Одяг», «Аksesуари», «Тварини». Проведений аналіз дослідження виявив, що найбільш уживаною лексико-семантичною групою є «Їжа та напої», тому ми відносимо її до ядерної зони. Лексико-семантична група «Меблі» напроти має найменшу кількість лексичних одиниць, тому вона заходиться на зоні периферії. Також, можна побачити, що у зв'язку зі швидким розвитком науки і техніки, різні поняття, які стосуються електроніки та електронних девайсів, все більш вживаються у повсякденному спілкуванні. Тому ми виділили такі лексичні одиниці у певну лексико-семантичну групу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безпояско О. К. Іменні граматичні категорії. Київ : Наук. думка, 2001. 171 с.
2. Биби́к С. П. Побутовизми і знаково-символічна система мови прози Г. Квітки-Основ'яненка. *Культура слова*. 2003. № 63. 235 с.
3. Биби́к С. П. Сильова розмовна норма та розмовна лексика. *Культура слова*. 2011. № 74. С. 59–65.
4. Верба Л. Г. Історія англійської мови. Вінниця : Нова книга, 2012. 296 с.
5. Девдюк І. В. Курс лекцій з історії англійської літератури (від початків до кінця XVIII ст.). Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2012. 84 с.
6. Денисова С. П. Інтерпретація поняття «розвиток мови» у його співвідношенні з дефініцією «функціонування мови». *Вісник Київського національного лінгвістичного університету*. 2015. Т. 18. № 1. С. 57–63.
7. Дмитрук Л. Л. Особливості морфологічного словотвору в англійській мові в різні історичні періоди. *Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського. Серія : Філологія. Журналістика*. 2022. Т. 33 (72) № 2. Ч. 1. С. 127–134.
8. Домброван Т. І. Диахроническая лингвосинергетика – новое направление в изучении истории языка. *Записки з романо-германської філології*. 2014. Вип. 2. С. 24–32.
9. Домброван Т. І. Лінгвосинергетика: перші результати міждисциплінарного симбіозу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2014. Вип. 8 (1). С. 85–88.
10. Домброван Т. І. Синергетична модель розвитку англійської мови : автореф. дис. ... д-ра філол. наук : 10.02.04. Одеса, 2013. 40 с.
11. Домброван Т. І. Эволюция языка сквозь призму параметров управления. *Зап. з ром.-герм. філол.* : зб. наук. пр. 2012. Вип. 28. С. 35–42.

12. Дудок Р. І. Проблема значення та смислу терміна в гуманітарних науках : монографія. Львів : Львів нац. Ун-т, 2009. 358 с.
13. Дундїй П. Н. Англійські лексичні та термінологічні запозичення в німецькій мові. *Лінгвістика XXI століття: нові дослідження і перспективи*. 2009. № 3. С. 82–90.
14. Євченко В. В. Історія англійської мови. Вінниця : Нова книга, 2012. 408 с.
15. Єнікєєва С. М. Синергетичні аспекти семантичної деривації (на матеріалі сучасної англійської мови). *Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка*. 2007. Вип. 32. С. 140–144.
16. Єнікєєва С. М. Лінгвосинергетика як напрямок сучасного мовознавства. *Сучасні дослідження з іноземної філології*. 2010. Вип. 8. С. 217–225.
17. Єнікєєва С. М. Синергетична лінгвістика як напрямок дослідження мовних явищ і процесів. *Нова філологія*. 2014. № 62. С. 45–46.
18. Жаботинська С. А. Когнітивна лінгвістика : принципи когнітивного моделювання. *Лінгвістичні студії*. 2017. Вип. 2. С. 3–11.
19. Зацний Ю. А. «Внутрішні» запозичення сучасної англійської мови. *Вісник СумДУ*. 2016. № 11. С. 28–29.
20. Зацний Ю. А. Інновації у словниковому складі англійської мови початку XXI століття. *Англоукраїнський словник*. Вінниця : Нова книга, 2018. 360 с.
21. Зацний Ю. А. Розвиток словникового складу сучасної англійської мови. Запоріжжя : Запоріж. ун-т, 2015. 429 с.
22. Зацний Ю. А., Янков А. В. Нова розмовна лексика і фразеологія. *Англо-український словник*. Вінниця : Нова книга, 2010. 224 с.
23. Кононенко В. І. Національно-мовна картина світу : зіставний аспект. Київ : Вид-во Інституту Мовознавства НАН України, 2016. № 6. С. 39–46.

24. Кочерган М. П. Загальне мовознавство : підручник. Київ : Видавничий центр «Академія», 2016. 464 с.
25. Кочерган М. П. Лексико-семантична система. Українська мова : енциклопедія / за ред. В. М. Русанівський, О. О. Тараненко, М. П. Зяблюк та ін. Київ : Видавництво «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. С. 305–306.
26. Кучинський Б. В. Література доби раннього відродження в Англії. *Наукові записки КДПУ*. Кіровоград : КДПУ ім. В. Винниченка, 2014. Вип. 128. С. 39–45.
27. Левицький В. В., Соловійова О. В. Антологія англійської мови : тексти з коментарями. Вправи та етимологічний словник. Вінниця : Нова книга, 2014. 240 с.
28. Мосейчук Т. Л. Вплив змін у соціолінгвістичному контексті на формування мовного стандарту в Англії 16-17 століття. URL: <http://nniif.org.ua/File/17mtlvzy.pdf> (accessed: 20.09.2023).
29. Недашківська Т. Є. Парадигми сучасної лінгвістики. *Вісник Житомирського державного ун-та ім. Івана Франка*. 2015. Вип. 33. С. 40–47.
30. Нижегородцева-Кириченко Л. А. Лексико-семантическое поле «Интеллектуальная деятельность» : опыт концептуального анализа (на материале существительных современного английского языка) : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04. Київ, 2000. 257 с.
31. Панаськов А. В. Діахронія англійських номінацій судочинства. *Мовознавчий вісник*. 2010. Вип. 11. С. 110–114.
32. Пономарів О. Д. Стилїстика сучасної української мови : підручник. Київ : Либідь, 1993. 248 с.
33. Пригодій М. А. Використання компаративного аналізу в дослідженнях з порівняльної педагогіки. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*. 2015. Вип. 124. С. 292–294.
34. Русанівський В. М. Структура лексичної і граматичної семантики. *Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні*. 1988. С. 228–230.

35. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінол. енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.
36. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник. Полтава : Довкілля-К, 2008. 712 с.
37. Тропіна Н. П. До питання про сутність лексико-семантичної деривації. *Мовознавство*. 1997. № 1. С. 54–56.
38. Українська мова: Енциклопедія / редкол. В. М. Русанівський, О. О. Тараненко, М. П. Зяблюк та ін. 2-ге вид., випр. і доп. Київ : Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.
39. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури. Львів : Світ, 2003. 312 с.
40. Штерн І. Б. Вибрані топіки та лексикон сучасної лінгвістики. Енциклопедичний словник для фахівців з гуманітарних дисциплін та гуманітарної інформатики. Київ : АртЕк, 2007. 336 с.
41. Acquaviva P., Lenci A., Paradis C, Raffaelli I. Word knowledge and word usage : a cross-disciplinary guide to the mental lexicon ed. by V. Pirrelli, I. Plag, W. Dressler. Berlin : de Gruyter Mouton, 2017. P. 127–166. URL: http://portal.research.lu.se/ws/files/25550588/Models.of.lex.meaning.revised.May.2017_FINAL.pdf (accessed: 10.08.2023).
42. Algeo J. The origins and development of the English language. Massachusetts : Wadsworth Cengage Learning, 2010. 347 p.
43. Baugh A., Thomas C. A History of the English Language. London : Routledge, 2002. 447 p.
44. David C. The Comparative Method. Political science: the state of discipline II. Washington : American Political Science Association, 1993. 15 p. URL: <http://polisci.berkeley.edu/sites/default/files/people/u3827/APSA-TheComparativeMethod.pdf> (accessed: 02.09.2023).
45. Finegan E. Language, its Structure and Use. Philadelphia : South California University Press, 1994. 536 p.

46. Gao Chunming, Xu Bin. The Application of Semantic Field Theory to English Vocabulary Learning. *Theory and Practice in Language studies*. 2013. № 3 (11). P. 2030–2035.
47. Geeraerts D. Theories of Lexical Semantics. URL: http://npu.edu.ua!/ebook/book/djvu/A/iif_kgpm_Geeraerts%20D.%20Theories%20of%20Linguistic%20Semantics..pdf (accessed: 02.10.2023).
48. Grzegorz A., Rusinek A. The tradition of field theory and the study of lexical semantic change. URL: http://m.univ.rzeszow.pl/file/1304/sar_v4_13.pdf (accessed: 11.10.2023).
49. László K. Introduction to the history of the English language First Edition. 108 p. URL: <https://btk.ppke.hu/uploads/articles/135505/file/Krist%C3%B3-Introduction%20to%20the%20history%20of%20the%20English%20language-prefinal.pdf> (accessed: 11.10.2023).
50. Lyons J. Semantics. Cambridge : Cambridge University Press, 1977. 371 p.
51. Minkova D. A Historical Phonology of English. Edinburgh Textbooks on the English Language. Advanced. Edinburgh : Edinburgh University Press, 2014. 424 p.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

52. Беовульф. Із англосаксонської мови розміром оригіналу переклала Олена О'Лір. 2-ге, доопрацьоване видання. Львів : Астролябія, 2014. 208 с.
53. Дефо Д. Робінзон Крузо / перекл. з англ. та ред. за Є. Крижевич. Київ : Дніпро, 1985. 263 с.

54. Шекспір В. Ромео і Джульєтта. Зібрання творів у 6-ти томах / пер. з англ. І. Стешенко. Київ : Дніпро, 1986. Т. 2. С. 311–413. URL: http://www.ae-lib.org.ua/texts/shakespeare__romeo_and_juliet__ua.htm (accessed: 11.11.2023).
55. Beowulf. URL: <http://www.heorot.dk/beowulf-rede-text.html> (accessed: 11.10.2023).
56. Chaucer G. The Canterbury Tales. URL: <http://sites.fas.harvard.edu/~chaucer/teachslf/tr-index.htm> (accessed: 11.10.2023).
57. Defoe D. The Life and Adventures of Robinson Crusoe. URL: <http://www.gutenberg.org/files/521/521-h/521-h.htm> (accessed: 11.08.2023).
58. Flynn G. Gone Girl. URL: <https://www.pdfdrive.com/gone-girl-by-gillian-flynn-e33411597.html> (accessed: 25.10.2023).
59. Shakespeare W. Romeo and Juliet. URL: http://shakespeare.mit.edu/romeo_juliet/full.html (accessed: 08.10.2023).

SUMMARY

The given research is devoted to the periodization problem of the English History the household vocabulary vocabulary usage in the English texts of the different time periods.

Object of research : there are English-language works of art from different time periods.

The research objective : to carry out a comparative analysis of the etymology of household vocabulary and to find out the composition of the lexical-semantic field of household vocabulary in English-language works of art that relate to different time periods of the development of the modern English language.

Theoretical and methodological foundations : there are many points of view regarding the periodization of the history of the English language, because each scientist justifies his point of view according to certain features of language changes. The problem of periodization of the history of the development of the English language was investigated by the following scientists: Suit H., Laszlo K., Kochergan M. P., Rusanivskiy V. M., Dombrovan T. I., Levytskyi V. V., Devdyuk I. V., Denisova M. P., Yevchenko V. V., Willow L. G., Dmytruk L. L., Solovyova O. V., Pavlenko L. G., Panaskov A. V., Kuchynskiy B. V.

The obtained results : the lexical-semantic field of household vocabulary in our study was divided into certain lexical-semantic groups: "Housing", "Household items", "Furniture", "Food and drinks", "Kitchen equipment", "Clothes", "Accessories", "Animals". The analysis of the study revealed that the most used lexical-semantic group is "Food and drinks", so we attribute it to the nuclear zone. The lexical-semantic group "Furniture" on the other hand has the smallest number of lexical units, so it is included in the peripheral zone. Also, it can be seen that due to the rapid development of science and technology, various concepts related to electronics and electronic devices are increasingly used in everyday communication.

Keywords: *etymology, comparative analysis, lexical-semantic field*

**Декларація
академічної доброчесності
здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ**

Я, Лисенко Поліна Анатоліївна, студент(ка) 2 курсу магістратури, форми навчання заочної, факультету іноземної філології, спеціальність 035 Філологія, освітньо-професійна програма мова і література (англійська), адреса електронної пошти rolinallo@gmail.com,

- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «Порівняльний аналіз етимології побутової лексики в англійськомовних художніх творах різних часових періодів» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, щовизначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлений/ознайомена;

- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

- згоден/згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою Інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи

Дата _____

Підпис _____

ПІБ (студента) Лисенко П. А.